سوسياليزم پنځوس پوښتنې او ځوابونه

The Struggle, 06 November 2012 Print

Pashto

50 questions and answers about Socialism in Pashto.

پوښتنه - کميونزم څه ته وايئ؟

پوښتنه - پرولتاريه يا کارګره طبقه څه ته وايئ ؟

پوښتنه - ايا کارګر يا پرولتاريه له ازل څخه موجوده وه؟

پوښتنه - پرولتاريه څنګه راپيدا شوه؟

پوښتنه - هغه کوم عوامل دي چې له امله يې غريبه طبقه (پرولتاريه) خپل زيار د پانګوالې طبقې د ودې په خاطر پلورې يا مجبوره شوې چې خرڅ يې کړي؟

پوښتنه - له صنعتي انقلاب وړاندې کارګرې طبقې څه حالت درلوده؟

پوښتنه - پرولتاريه د غلام په پرتله څه توپير لري؟

پوښتنه - دپرولتاريه او بزګر ترمنځ څه توپير دی؟

پوښتنه - هغه کوم لاملونه دي چې پرولتاريه له دستکارڅخه بيلوي؟

پوښتنه - پرولتاريه پر کُومو اساساتو له کورني دستکار اويا د کورني صنعتي کارګر څخه توپير لری؟

پوښتنه - هغه کوم لاملونه دي چې د صنعتي [illegible] وېشل؟!!

Ketabton.com

پوښتنه -دصنعتي انقلاب نور کوم اثرات راځرګند شول؟

پوښتنه - ددې هره ورځ تجاراتي بُحرانونو دعروج او زوال څخه څه تر لاسه کيږي؟

پوښتنه - دغه نظام به څه ډول وي؟

پوښتنه- آيا ددې څخه وړاندې هم دشخصي شتمنيو خاتمه ممکنه وه؟

پوښتنه- آياپه شليبز ډول دشخصي شتمنيو له منځه تلل ممکن دي؟

پوښتنه - دانقلاب طريقه او لاره به څه وي؟

پوښتنه - آيا داممکنه ده چې انقلاب په يوهيواد کې راشي اوبيا به بريا ترلاسه کړې؟

پوښتنه - آيا دشخصي شتمنيو په له منځه ورلو سره ګټې ترلاسه کيدلای شي او کنه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنه - دکمیونزم په کورنۍ نظام باندې څه تاثیرات پریوځي؟

پوښتنه - د ملتونو، قومونو او ولسونو په اړه به د کمیونزم څه چلند وي؟

پوښتنه - مارکسیزم څه ته وایې ؟

پوښتنه - مارکسیزم، لینینزم او ټراټیسکېزم څه ته وایې ؟

پوښتنه - آیا په یوه وخت کې د ولسواکۍ او سوسیالیزم یوځاي شتون ممکن دی او کنه؟

پوښتنه- په سوسیالیزم کې به تولید څرنګه ټولنیز کیږي او ددولت وېش به څه ډول وي؟

پوښتنه - پردیوالی څه ته وایې ؟

پوښتنه- دیوې زمانې غالب فکرونه څه ته وایې ؟

پوښتنه - په تاریخ کې د فرد رول څنګه ارزیابي کیدای شي؟

پوښتنه - دټولنې مادي بنسټونه څه دي؟

پوښتنه - دټولنيزې تکامل قوانین څه دي؟

پوښتنه -دپانګونې د تکامل تاریخي رجحان څه دی؟

پوښتنه - ګلوبلویزایشن څه ته وایې ؟

پوښتنه – په لوړه او غیرمساویانه وېش کې د ورځ په تېریدو ولې زیاتوالی رامنځته کیږي؟

پوښتنه – ملټي نیشنل کمپني ولې دومره څواکمنې دي؟

پوښتنه - ایا دا مُمکنه ده چې پرته د پانګوال نظام خلاف جنګیدلودنړیوال مالي فنډ او نړیوال بانک خلاف وجنګیږو؟

پوښتنه - په سټایل، پراګ، لندن، پیرس، سپین، یونان او وینس کې د لاریونونو عوامل څه وو؟

پوښتنه - آیا دیوې جلا ټولنې جوړښت مُمکن دی؟

پوښتنه - دخلکو د دغو خبرو څخه څه مانا اخیستی شوو، چې وایې هغه سوسیالسټ دی؟

پوښتنه -آیا داممکنه ده چې دپانګوال نظام پر ضد جنګ پرته دیوي ادارې یا شخص خلاف جنګ کیدلای شي؟

پوښتنه - انقلاب څه ته وایې ؟

پوښتنه - انقلابي ګوند څه ته وایي ؟

پوښتنه - د انقلابی ګوند اړتیاولې پیښیږي؟

پوښتنه – **کمونیسټ مینی فیسټو (مرام نامه) د سیاسي مبارزې کولو لپاره کوم بنسټیزه مارکسستې أصول وړاندې کړې وو؟**

پوښتنه- د سوسیالیزم د حتمي کیدولو په اړه د مارکس څه نظر وه؟

پوښتنه- د تاریخ مادي تصور څه دی؟(د لینن وضاحت)

پوښتنه - د مارکسیزم د جدلیاتی فلسفې تشریح؟

پوښتنه- طبقاتي مبارزه څه ته وایی؟

پوښتنه - د مطالعې په اړه د ټراټسکی څه نظر وه؟(۲۹میی ۱۹۲۳)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنه – پرله پسی دوام داره انقلاب څه ته وايی؟

پوښتنه - ايا د سوويت يونين (شوروی اتحاد) له ړنګيدو څخه د سوسياليزم ناکامي څرګنديږی؟

پوښتنه - کميونزم څه ته وايئ؟

ځواب-

هغه نظريه چې د مارکسيزم پر بنسټ ولاړه وي دکارګرې طبقي دغير استحصالي او غير طبقاتي ټولنې لپاره زيار وباسي کميونزم دي. په دغه کې شخصي پانګه چې دبل وګړي د استحصال پر خاطر کارولای کېږي شتون نه لري. توليد او انساني زيار دکارګرې طبقې شريکه پانګه وي، په دغه غونډال کې دهرچا څخه دهغه د استعداد مطابق کار اخيستلی کېږي او ورکولای کېږي. ترڅو د ذهنی او طبيعی(jismani) زيار ترمنځ توپير له منځه لاړشي. دټولنې هر وګړي ته خوراک، ږوږی، ځښاک، کالي، کور، پوهه او د روغتيا اسانتياوې پرته له کوم تعصبه رسول کېږي. په دغه نظام کې له بي کاری، لوږې، مريضتيا،جهل او نوري نيمګړتياوو، چې په پانګوال نظام کې شتون لري خلک ترې په امن کې وي. خپلواکه، پرمختللې او ريښتنې ټولنه په ريښتيا هم په دغه نظام کې وجود لري.

پوښتنه - پرولتاريه يا کارګره طبقه څه ته وايئ ؟
ځواب-

پرولتاريه يا کارګره طبقه هغه طبقه ده چې دا د توليد په (manbo)واک لرولو څخه محرومه او د خپلې بقا لپاره او دژوند داړتياوو دپوره کولو لپاره خپل زيار په بازار کې پلوري. په پانګوال نظام کې هرڅه پخپله توليدوي خو واک او ګټه نلري. دکارګري طبقي ښادي او غم، ژوند او مرګ او ان ترډي چې د نومورې بقاء انحصار او طلب يې دښه او بد کاروبار ددغه پانګوال ترمنځ اقتصادي ټيټه جګه يا سيالی سره تړلې شوې ده. دنولسمې پيړی په اصطلاح کارګره طبقه هغه طبقه ده چې په لويو او کوچنيو منډيو يا بازارونو کې د خپل ژوند ساتلو لپاره زيار دپانګوال په لاس پلوري.

پوښتنه - ايا کارګر يا پرولتاريه له ازل څخه موجوده وه؟

ځواب-

نه داسې نده غريب اوکارګر تل زيار ايستونکي پاتې شوي دي. او زيار ايستونکي تل غريب پاتې شوي دي. دتوليدي عواملو تر څنګ په توليداتو او آلاتو باندي د يو څه خلکو د واک له امله غريبه او کارګره طبقه په وجود کې راغلې ده. پرولتاريه په صنعتي بهير کښی را پيداشوي ده، خو د دې عيني اوضاع داسې نه وه ، ځکه چې آزاد بازار او بيا په دغه کې دپانګوالو د سيالی استحکام تل موجود نه وه.

پوښتنه -پرولتاريه څنګه راپيدا شوه؟

ځواب-

پرولتاريه د ۱۸ پيړې په نيمايې کې رامنځته شوه، کله چې په انګلستان اودنږی په نورو هيوادونو کې صنعتي انقلاب رامينځته شو. دبخار انجن جوړوني، سنينګ ماشين (پاور لوم) اونور داسي تخنيکي ماشينونه ددي باعث شول چې انقلاب رامنځته کړي. دغه ماشينونه ډير قيمتي وه چې فقط لويو پانګوالواخيستلای او جوړولای شول. ددغو ماشينونو دزړو پيداوري او توليداتي توکو ځاي ونيو. هډي او دڅرندو په پرتله سيلنګ ماشين او پاور لوم ډير توليد او ژر کار کاوه همدا علت وه چې پخوانی نظام له منځه ولاړ او ځای يې دغو ماشينونو ونيوه.

ددغه ماشينونو په کار کولو سره توليد او پرمختګ دواړه ډېر شول او کارګره طبقه په وسايلو باندي غالبه شوه. بل لوري ته د کارګرې طبقې ژوند او نور عادي وسايل له منځه ولاړل. ددې نه وروسته پانګوالو ټول صنعتي او توليدي وسايل په لاس کې واخيستل. کارګره طبقه دهر ډول توليدي وسايلو څخه محرومه شوه. لکه د کاليو دلاس ماشين له منځه ولاړ او پر ځای يې د کاليو جوړولو فابريکه (ټيکسټايل انډسټري) راغله اوډدې ډول صنعتي نظام پيل شو. دکاليو جوړولو د فابريکې په رامنځته کولو سره صنعتي نظام د ژوند په نورو برخو کې هم ښکاره بدلون رامنځته کړ، چې وروسته بيا د صنعتي نظام يوه برخه وګرځيده. په دغه کې د کتابونو مطبوعاتي چاپ، پوستړې او داوسپونو فابريکې شاملې دي او همدرنګه د زيار ټولنيز وېش رامينځته شو. **لومړی هغه کارګر چې يو بسته جنس يا شی به يې جوړول اوس د هغې شي به يې يوه برخه جوړوله او د کار ګر انفرادي زيار باسل ډير ساده وه او تش ميکانيکې حرکاتونو پورې پاتې شول.** دغه ماشين ډير په اعلی توګه کار ترسره کاوه. د زيار په تجزيه کيدلو سره دشيانو جوړول او رسول ډيرپه چټکې سره پرمختګ وکړ . چې دکم (قيمت) مفقط له وجي ډير ارزانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تامیدل او د لګښت له امله یې بیه، ټیټه شوه. دغه شیانو دهغه شیانو ځای ونیوه چې کارګرې طبقې به په ځانګړې توګه په لاس سره جوړول. داسې تولیدي شیانو کې د مسلکي او تخنیکي پوهې ښوونه به په ډیر اسانۍ سره تکراریدلای شوه. همدا علت وه چې په تولید کې زیاتوالی راغی او تر څنګ یی کیفیت هم لوړ شو.

نوموړی نظام د صنعتي نظام په تسلط کې راغی او دسیلنګ او ویونګ ماشینونوکارونه د هاب د ماشینونو لاندي راغلل. بل لورې ته دغه ټولې نوې فابریکې دلویو پانګوالو لاسونو ته ولویدې، له دې سره د کارګرو خپلواکې هم د دوی ولکې ته ولویده. هغه کارګر چې د هغوی څخه به کار اخیستل کېده ټول ماشیني شول او کوچني کوچني پانګوال په سترو او لویو پانګوالوباندې بدل شول. دوی لوې لوې فابریکې او صنعتونه جوړ کړل او ګټې ته یې مخه وکړه. چې بیا په نوي نظام کې د کارګري طبقې زیار له سره تجزیه شو.

ددې عمل په ترڅ کې په ټولو پرمختللي هیوادونو کې کارګرې طبقې دخپل زیار خرڅولو په موخه بازارونو ته مخه وکړه، اولاسي توکو صنعت وده وکړه او نوی بازاري او صنعتي شکل یې خپل کړ. په پایله کې کوچني پانګوال، کارګره او منځنۍ طبقه تر پښو لاندې شوه. د زیار ایستونکو پخواني شکل بدلون ومونده او په پایله کې یې ټولنه په دوه لویو طبقو وویشل شوه. دوه لویې او ستري طبقي منځته راغلي چې په تدریجي ډول دغو سترو طبقو له ځان سره نوې طبقې وټوکولې یا وزیږولې.

۱- پانګواله طبقه : دغه طبقه د پرمختللو هیوادونو په تولیدي ځواکونو غالبه شوه ځکه دوي د اومو موادو او ماشینونوڅیښتنان شول،ځکه چې دغه وسایل د تولید لپاره اړین ګڼل کیدل دغه طبقه د پانګوالې طبقې په نوم مشهوره شوه.

۲- پرولتاریه (زیارایستونکې یا کارګره طبقه): دغه طبقه هیڅ نلري پرته له هُنره، دوي خپل زیار او هُنر دنورو طبقو لپاره پلوري او پېري تر څو وکولاي شي خپل ژوند پرمخ بوځي، دغه طبقه پرولتاریه ونومیدله.

پوښتنه - هغه کوم عوامل دي چې له امله یې غریبه طبقه (پرولتاریه) خپل زیار د پانګوالې طبقې د ودې په خاطر پلوري یا مجبوره شوي چې خرڅ یې کړي؟

ځواب-
په پانګوال نظام کې د کوښښ یا زیار حیثیت د جنس مانا ورکوي. دغه زیار یا جنس هغه وخت ډیر ارزښتناک یا ښه جنس ګڼل کیږي چې وکولای شي نور تولیدي توکي رامنځته کړي. په ډیره لوړه کچه په صنعتي یا آزادانه سیالۍ کې بشرې زیار یا جنس د یو شي تر سیوري لاندې وي. د هر جنس د بیې ټاکنه په تولید باندې دراتلونکي مفقط او د ژوند تیرولو په اساسي شیانو باندي مشتمل وي ځکه چې پانګوال نه غواړي کارګره طبقه بیکاره پاتې شي او یا لمنځه ولاړه شي او په بدل کې دومره ورکولای کیږي چې یوازې پرې ژوند وکړي. پدې نظام کې د کارګرې طبقه ژوندي ساتل ددي لپاره اړین بلل کیږي، چې پانګوال غواړي له کاره یې ګټه پورته کړي. همداسې کاروبار یا بازار کله ښه وي او کله هم بد وي، نو پانګوال هم کارګرته کله کم معاش ورکوي او کله زیات او په همدې توګه کارګر هم نه زیات څه اخلي او نه کم. څرنګه چې دیوې فابریکې څښتن دخپل تولید په پرتله نه کم اخلي او نه زیات، بیخې همداسې زیارکښ هم د خپل معاش څخه نه زیات اخلی او نه کم.

لوي صنعتونه چې څومره ډیر توکي تولیدولاي شي هغومره به د معاش د راکړې ورکړې قانون جدي کیږي. پانګوال سره خو لوي وسایل او ډیر تولید شتون لري خو د کارګري طبقې سره دخپل ځان او کورنۍ لپاره، پرته له خپل هُنر نه چې پلوري یې، بل هیڅ نلري.

پوښتنه - له صنعتي انقلاب وړاندې کارګرې طبقې څه حالت درلوده؟

ځواب- دټولنیزې ودې تر څنګ به کارګرې طبقې هم بدلون مونده او دوي به له خپلو مالکانو او حکمرانې طبقې سره ډول ډول اړیکې درلودې. په لرغوني زمانه کې به کارګره طبقه د خپلو څښتنانو غلامان وو. لکه څرنګه چې اوس هم له پوهې علم څخه وروسته پاتې هیوادونو کې دا حالت روان او شتون لري. په منځني دور کې د کارګرې طبقې حالت د بزګرانو په شکل وو. چې د څښتنانو ، اشرافیه او ځمکوالو په تسلط کې به یې ژوند کاوه چې دا حالت نن هم په دریېمه نړۍ کې تر سترګو کیږي.

دصنعتي انقلاب تر بشپړیدو پورې دوي کرایي مزدوران وو چې په کلي بانډو کې به یې له منځني پانګوالې طبقې سره کار کاوه. وروسته بیا ټیکنالوژۍ وده وکړه او کارګره طبقه د صنعت له لارې معصره او کارګره طبقه د لویو پانګوالو په لاسونو کې ښکیل شوه چې دې کارګرې طبقې د صنعتي نړۍ پرولتاریه حالت خپل کړ.

پوښتنه - پرولتاریه د غلام په پرتله څه توپیر لري؟

ځواب-
غلام یو ځلې خپل ځان پلوري خو پرولتاریه خپل ځان د ورځو یا ساعتونو په حساب خرڅوي. غلام دخپل آقا شتمني وي چې له پیل نه ورسره ژوند تیروي، که هر څومره یې ژوند خراب هم تیریږي، بیا یې هم ژوندي پاتې کیدل اړین وي ځکه چې په دې کې یې د آقا ګټه ده. پرولتاریه نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخپل ژوند تحفظ او نه هم د ژوندي پاتې کيدلو باور لري. دکار په شمول دخوراک، ځښاک، زده کړې او روغتيايي اسانتياوې نلري. پانګوال چې هر کله وغواړي شړلای يې شي او بس.

نو بيا نوموړې د لوړې ملګري پاتې شي. د ژوندي پاتې کيدلو باورفقط په احتمالي توګه کارګري طبقي ته ورکول کيږي. غلام د سيالۍ څخه دباندي وي خو پرولتاريه هر وخت د سيالۍاو لوبي په ميدان کې د ذلت ښکار وي. د غلام حيثيت په ټولنه کې د منلي غړي په توګه وي او د پرولتاريه په نسبت غلام د ژوند ډاډ لري.

ځکه چې د ژوند اړتياوې يې د آقا په لاس کې وي. خو پرولتاريه د ټولنې ديو اړين غړي تر څنګ د ژوند کولو داړينو اسانتياوو څخه بې برخې وي. غلام کولای شي چې خپل ځان آزاد کړي په هغه صورت کې چې خپلې شخصي شتمني په لرلو سره يې غلامي له منځه ولاړه شي. خو داسي غلام بيا په پرولتاريه باندي بدل شي. پرولتاريه په هغه صورت کې خپل ځان ازادولای شي چې کله په ټولنيز ډول پاڅون وکړي او په بشپړه توګه د پانګوالو توليدي شتمني او واک له منځه يوسي.

پوښتنه - دپرولتاريه او بزګر ترمنځ څه توپير دی؟

ځواب-

د ځمکنيوني په نظام کې کارکوونکي ته بزګر ويل کيږي، چې د ځمکې يوه ټوټه د توليدي موخو لپاره په کار اچوي او په بدل کې يې دتوليداتو يوه برخه دځمکې څښتن او واکمن ته ورکوي. په کومو وسايلوچې پرولتاريه کار کوي د هغې خاوند خو نه وي خويوازې په بدل کې يې معاش اخلي. بزګر خپل مالک ته يو څه ورکوي،خو پرولتاريه يې د خپل زيار په بدل کې له څښتن څخه اخلي. بزګر په خپل ژوندي پاتې کيدلو ډاډمن وي خو دپرولتاريه بقاء بې باوره ده. له کارګر سره بديل هيڅ شی نه وي، خو بزګر يې لري. بزګر دسيالۍ څخه دباندې وي. خو کارګر ورځ تر بلې د سيالۍ برخه ګرځي.

يو بزګر په هغه وخت کې ځان آزادولاي شي چې کله هغه له نوموړي ښار يا کلي څخه وه تښتي او په صنعتي نظام کې ځان پرځای کړي او دهُنرمند يا کارګر په توګه ځان مطرح کړي. خو دا هم کولاي شي چې خپل څښتن يا مالک ته نقدې پيسې يا توليد ورکړي او خپل ځان پري آزاد کړي. په بل صورت کې بزګرکولاي شي خپل خاوند ووهي او واک تر لاسه کړي او يو څه لږه اندازه دسيالۍ برخه وګرځي. خو پرولتاريه داسي نشي کولاي نوموړي بايد د خپل خلاصون لپاره د سيالۍ لوبه،شخصي شتمني او طبقاتي وېش له منځه يوسي.

پوښتنه - هغه کوم لاملونه دي چې پرولتاريه له دستکارڅخه بيلوي؟

ځواب-

هُنرمند يادستکار چې تر ۱۸ م پيړۍ پورې يې د ځمکې پر سر وجود درلود نن هم د نړۍ په مختلفو برخو کې شته دي. دستکار(لاسې کارګر) په جزوي او يا عارضي توګه يو پرولتاريه وي خو موخه يې پيسي ګټل وي، چې وروسته بيا د پرولتاريه داستحصال وړ ګرځي او خپله پانګونه کې زياتوالی راوړي. پداسي کارونو کې مونږ اکثر نوموړي برياڵي ليدلي دي.

تر کومه چې کورنۍ صنعت ياانفرادي توليد حضور لري نشي کولاي چې د سيالۍ کولو لوبه يا معصر صنعت ځاي ونيسي. نو پداسي چاپيريال کې دستکار وجود لري. خو څرنګه چې د دستکارۍ پر ځاي صنعتي نظام رامنځته شو، نو هلته رقابت رامنځته شو، چې دستکارانو د منځنۍ طبقي او يا د پانګوال شکل خپل کړ. او يابل طرف ته يې درقابت په ډګر کې ځان ورګډ او ځان د پرولتاريه سره يوځاي کړ. اوس هغه کولاي شي چې په منظمه توګه ځان د پرولتاريه برخه وګڼي او د پانګوال نظام د ظُلم پر وړاندي مبارزه وکړي او ځان تري وژغوري. چې دغه په وروستي پړاو کې په شعوري توګه د روان کمونيستي خوځښت يا کارګر خوځښت سره په يو ځاي کيدو امکان لري.

پوښتنه - پرولتاريه پر کُومو اساساتو له کورني دستکار اويا د کورني صنعتي کارګر څخه توپير لري؟

ځواب-

د ١٦ ميلادي پيړي څخه تر ۱۸ ميلادي پيړي پورې کورنی دستکار دتوليداتي آلاتو څښتن شوی دی. دې د ژرندې، کرنې او نورو توليدي آلاتو او دزمکې څښتن وو. داضافي وخت په درلودلو سره يې کرنه کوله، خو ددې په پرتله پرولتاريه د هغې او زيار پرته بل هيڅ نه وي.
کورنۍ دستکار تل له خپل خان يا سردار سره تړلي وي. هغه د خپل سردار يا مالک سره توليدي خپلوي لري. خو ددې برعکس پرولتاريه په لويو صنعتي ښارونو کې ژوند کوي نوموړی د خپل سردار يا مالک سره د نقدو پيسو په صورت کې کار کوي. کورنۍ دستکار په پراخ صنعتي بازار کې خپل ځان ورګډ او د پرولتاريه ملګری کړ.

پوښتنه - هغه کوم لاملونه دي چې له صنعتي انقلاب وروسته يې ټولنه د پرولتاريه او پانګوالې طبقو په څير په دوه برخو وه وېشله؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب-
په سر کې چې کله ماشینونه په صنعت کې دتولیدي ځواکونو ځاي ونیو نو دجنس قیمت راښکته شو او همدا علت وو چې هغه خلک چې دلاس په واسطه به یې کار کولو ورک او تري تم شول. په همدې ډول هغه هیوادونه چې د بربریت ښکار او دتاریخي تکامل سره نابلد وو، ددې انحصار پر عادي جوړونې (منیفکچرنګ) باندي وو. دوي دخپل یوازیتوب څخه وباسل شول او دوي هغه انګریزي موادو ته په خپلو بازارونو کې ځاي ورکړ چې قیمت یې ټیټ وو. ځکه دوي خپل هغه بازار چې لاسي توکي به پکې خرڅیدل پخپله له منځه یوړ. پداسي هیوادونو کې چې په زرګونو کلونو کې په دوی کې د پرمختګ څرک نه ښکارا کیدل، دیو انقلاب او بدلون سره مخامخ شول. په بریتانیا کې یو عادي ماشین د میلونونو وګړو پر لاسي کاروبار خېټه واچوله او د دوي بازارونه یې له منځه یوړل.

دصنعت په ودې سره دنړۍ ټول وګړي دیوبل سره په اړیکه کې شول او پرلپسې کوچني او لوی بازارونه په نړیوالو بازارونو باندي بدل شول. دصنعتي انقلاب له برکته په نړیوال فرهنګ کې لوي پرمختګ راغی او دبافرهنګه او پرمختللو هیوادونو څخه ډیر څه د وروسته پاتې هیوادونو په برخه شول. ددي څخه داسي بریښي چې په پرمخ تللي هیوادونو کې لږ بدلون هم په وروسته پاتې هیوادونو باندي خپل اغیز ښیندي.

همدا لامل دی که نن د بریتانیا یا فرانسي کارګره طبقه پاڅون وکړي نو اغیزي به یې ددویمي او دریېمې نړۍ په وګړو کې هم ولیدل شي. ډیر ژر به پدې هیوادونو کې هم پاڅونونه وشي چې په پایله کې به یې کارګره طبقه بیرته خپلې موخې او آزادۍ ته ورسیږي. په دویم پړاو کې چې د منیفکچرنګ پر ځاي صنعتي نظام راغی نو صنعتي انقلاب بورژوزي طبقي ته زیږون ورکړ، چې دولت یاني خپله شتمني او قوت یې ډیر زیات کړ.

تردي چې دغه طبقه یې دهیوادونو پر لوړو طبقواو مقاماتو وګمارله. په پایله کې ویلي شو چې کله پانګوالي طبقي سیاسي قدرت ترلاسه کړ نو اشرافیه، ځمکواله طبقه یې د شتمنیو څخه بې برخې او ټولی اداري ، شتمني او قوت یې ورته د خاورو سره خاورې کړ. د دوي څخه یې ځمکې او نور امتیازات ترلاسه کړه . دکورنۍ دستکاري صنعت یې له منځه یوړ. ددي پرځاي یې په لوړه کچه صنعتي وده رامنځته کړه او دسیالۍ ډېره یې کېښوده.

دا داسي نظام وو چې د ټولنې هر وګړي کوښښ کاوه چې ځان پکې په ځای کړي. ددي نظام په اوږدو کې چې به کوم خنډونه رامنځته کیدل هغه به له منځه وړل کیدل. بالآخره چې په خلاص ډول اعلان وشو چې دټولنې ټولو وګړو ته باید په یوه سترګه ونه کتل شي، ځکه چې ددوي ترمنځ پانګونه یوډول نده. پدي ډول د پانګواله طبقه دټولنې لوړه او شتمنه طبقه ثابته شوه. په پانګوال نظام کې دصنعت وده او رقابت اړین وو. دغه لومړنی کیفیتي حالت وو چې خپله صنعتي کړنه رامنځته شوه. بورژوزي طبقې د خانانو او سردارانو دقوت د ختمولو ترڅنګ دهغوي څخه سیاسي قوت یاني علم هم واخیست او په ټولنه کې د لا مطرح کیدلو سره سره په سیاست کې هم لومړي مقام ترلاسه کړ.

صنعت او آزادانه رقابت ته یې قانوني حیثیت ورکړ او ان تر دې چې دځینو هیوادونو اساسي قوانینو هم دغه ټکی پرځاي وباله او ویېتیله چې صنعتي وده ریښتیا هم اړینه ده. په سیاسي چارو کې یې د ټولټاکنو طریقه هم ور وپېژندله، چې دپانګوالې طبقې لخوا د برابرۍ او مساوات یوه فارموله ګڼل کیده. په اروپا کې سیاست قانوني حیثیت خپل کړ او د ټولټاکنو نظام پیل شو. هر هغه چا به د رایې ورکولو حق درلود چې سرمایه به یې درلوده، داپدې مانا چې یوازې پانګوال به درایې ورکولو او رایې اخستلو وړ ګڼل کیدل او بس.

نوموړو به پانګوال مشران ټاکل او دګمرک په ورکولو، قانون جوړولو او ددولت په نورو چارو، یواځې همدوي مامور ګڼل کیدل. دریېم دا چې صنعتي انقلابونو پرولتاریه دومره ډیره په چټکۍ سره پیدا کړه، لکه څرنګه یې چې پانګواله طبقه پیدا کړې وه. پرولتاریه ورځ په ورځ زیاتیدله ځکه چې سرمایه کاری یواځینۍ وسیله وه چې پرولتاریه یې زیاته او پراخه کړې وه. په همدې ډول پرولتاریه د وخت په تیریدلو سره زیاتیدله. په پاي کې پرولتاریه او پانګواله دواړه طبقي د لویو لویو ښارونو پرلوري وکوچیدې چې زیاتي ګټې یې لاسته راوړې، او په همدې شکل د عامو وګړو لوې لوې جوپې دیوځای څخه بل ځای ته وکوچیدلې. (او یا) په همدې شکل ګڼ شمېر عام وګړي له یو ځای څخه بل ځای ته وکوچیدل.

په دې وخت کې په یو ځاي کې د اوسیدلو لا آمله پرولتاریه ته دخپل ځواک احساس وشو. دغه میتود چې څومره ژر نمو کوي همدومره ژر دلاسي ماشینونو ځاي ورکیږي. په ډیره لویه پیمانه صنعتي وده تر سترګو کیږي خو دپرولتاریه معاشونه ورځ تر بلي په کمیدو پیل کوي. دهري ورځي پر تیریدو سره د دوی ژوند د کړکیچ او کړلیچ سره مخامخ کیږي، بې کاري په زیاتیدو شي، تر دې چې نور حالت د پرولتاریه د منلو او زغم وړ نه وی. پداسي ناوړه حالاتو کې پرولتاریه ددوه عمده لاملونو له امله ځان د سرکشي پرلورې رهي کوي، یوداچې بې اطمیناني او بل داچې پرولتاریه پخپل قوت باندې باور لري چې حالات بدلولاي شي. نو آخر دوي انقلاب ته ملا وتړې چې پخپله داصنعتي انقلاب دپرولتاریه د ټولنیز پاڅون علت وګرځیده.

پوښتنه -دصنعتي انقلاب نور کوم اثرات راڅرګند شول؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب-
داوبو انجن او دداسي نورو ماشينونو په اختراع کولو سره د صنعتي انقلاب ډېره کېښودل شوه، او په ډېر لږ وخت کې دډېر کم لګښت په ترڅ کې ډېره وده او توليد دصنعتي نظام او آزادي سيالۍ پولو ته ځان ورساوه. دلويو پانګوالو ډېر لږ تعداد د صنعت جوړوني په برخه کې ښه کېښوده. دتوليداتو د چټکۍ په ترڅ کې ډېر زيات شيان توليد او بازار ته وړاندي شول. خو خرڅ نه شول چې له همدې امله په دغه وخت کې يو لوي تجارتي بُحران رامنځته شو. کارخانې بندې او څېښتنان يې پر ځاي ساړه کېناستل. دپرولتاريه څخه ډوډۍ کش کړای شوه او هر لوري ته ناوړه حالات او د وګړو بې کاري تر سترګو کېده. لږ وخت پس اضافي توليد بيا په خرڅېدو پيل وکړ. کارخانو بيا په کار پيل وکړ او د مزدورانو په معاشونوکې زياتوالی راغي. اوس نو کار روزګار د پخوا په پرتله ډېر په سمه توګه روان اوښه شوی وو خو لږه موده پس دغه کاروبار د زياتو شيانو په توليدولو او عرضه کولو سره بيا د پخواني بُحران پر لوري ستون شو.

د۱۹ ميلادي پيړۍ څخه تر اوسه پورې پانګوال نظام دمختلفو ناورينونو سره مخامخ شو. دهرو پنځو نه تر اوو۷ کلونو په مُوده کې دغه نظام د يو بل نوي اوډول ډول ناورين (بُحران) سره مخامخ شوی دی. له همدې امله دکارګري طبقې ژوند مسلسل له ستونزو سره مخ شوی او په همدې توګه پداسې حالاتو کې ددې نظام ټول وجود دوامداره انقلابونو د خطرونو سره ترلي پاتې شوی دی.

پوښتنه - ددې هره ورځ تجاراتي بُحرانونو دعروج او زوال څخه څه تر لاسه کيږي؟

ځواب-
لومړی دا چې صنعتي نظام آزادانه تجارتي رقابت ته ژوند بخښلی دی او پانګوال نظام يې له همدې امله وروسته پاتې کړيدي. په عمومي ډول په لوړي کچې سره د صنعت وده او په هغې کې سيالي او د صنعتي توليد انفرادي جوړښت مجبورا د انسانانو د وجود ښکار شي. او په پايله کې بيا بند شي. يو صنعتي بازار تر هغې پورې خپل ځان ساتلی شي چې هغه د پرلپسي اقتصادي ټکرونو او غميزو ښکار شي، او بيا هغه وزغمي. خو دغه اقتصادي غميزې نه يواځې ديوې ټولنې دبربادۍ سبب ګرځي بلکی د هغې ټولنې د وګړو ژوند هم په خطر کې اچوي. په پايله کې پانګواله طبقه هم ورسره په سيند لاهوو شي. د دې غميزو څخه د مخنيوي په خا طر اړينه ده، چې د آزاد صنعت سازي څخه لاس واخيستل شي، چې داممکنه نده. خو بل لوري ته کولاي شو چې داسي نظام رامنځته کړاي شي چې په هغه کې ګټه تر پانګوالو پورې محدود پاتې نشي، بلکه د ټولنې داجتماعي اړتياوو ته په کتلو سره منصوبه بند اقتصادي نظام جوړ او دهر وګړي داړتياوو ته په کتلوسره توليدي کار په جريان کې وساتلای شي. دويم داچې په ډېره لويه پيمانه دصنعت جوړونې او توليد وده کولای شي چې داسي نظام رامنځته کړي چېرته چې د ژوند ټولې اړتياوې په ډېره لويه پيمانه پيداکيدلاي شي ، چې بيا وروسته د ټولني هر وګړی وکولای شي دخپل استعداد پر کاروني سره آزاد ژوند وکړي. د ا پدې مانا چې حقيقت جوړونه او دتوليدي ګنجايش تر څنګ بُحرانونه او غميزې د يونوي نظام او ټولنيز جوړښت د نه شتون پر اساس رامنځته کيږي. که چېرې د پخواني نظام پرځاي نوی نظام، نوی ټولنيز حرکت رامنځته شي نو توليدي شيان دټولو بشري بدحاليو،غلاګانو، بُحرانونو او ټولنيزو نيګمرِ تيايو مخنيوی کولای شي. نو اوس داخبره څرګنده شوه چې ټولې ټولنيزې نيمګړتياوې لکه: لوږه، ناپوهي، وروسته پاتې والی، ناروغتياوې ،بې کاري او نور ډېر څه د نيمګړي نظام لا امله دي. چې د اوسينۍ وضعې سره هيڅ سمون نه خوري. ديونوي نظام پواسطه دټولو نيمګړتياوو د له منځه وړلو لپاره دتوليدي کار په لاس کې اخيستلو ته اړتيا ده. داسې عينی اوضاع چمتوشوې ده، چې مونږ کولای شو ديونوي نظام په ور پېژندلو سره موجوده نظام ختم کړو.

پوښتنه - دغه نظام به څه ډول وي؟

ځواب-
په دغه نظام کې په صنعتونو او دتوليد په نورو برخو دانفرادي يا پانګوالو واک ختمول دي. ددغه نوي نظام په ترڅ کې ټولې فابريکې په ټولنيز تفاهم سره پرمخ بېول کيږي. چې موخه به يې د اشتراکي منصوبه بندۍ او د ټولنې دهر وګړي پرته له تعصبه ګډون وي. مونږ وايو چې رقابت بايد ختم او پرځاي يې تفاهم رامنځته شي. دپانګوال نظام په ترڅ کې پانګونه يا شتمني انفرادي او د پانګوالو لاسته ولوېدې چې شخصي پانګه اچونه يې وزبرږوله چې موخه يې ګټه، هوس او تباهي وي. درقابت د زياتوالي له امله ټول صنعت دځينو خلکو لاسته ولويږي. هدف يې داد‌ي چې شخصي رقابت دصنعت دانفرادي انتظام څخه نشي جلا کېداي. نو دابه ښه وي چې شخصي شتمنۍ ختمې کړای شي او پر ځاي يې په توليدي کار کې په اشتراکي يا اجتماعي سيمو کې ټولنيز سمون رامنځته کړای شي. او ټول توليد په تفاهم سره استعمال کړای شي. يانې داچې توليد بايد په مشترکه حاکميت کې واخيستلی شي . په ساده او لنډو ټکو کې ويلي شو چې په توليد باندي بايد شخصي حاکميت له منځه ولاړ شي. دغه يواځني لاره ده چې کولای شي په ټولنه کې بدلون رامنځته کړي او هم دصنعت دپرمختګ لپاره دغه خبره اړينه ګڼل کيږي. همدا خبره ده چې کمونستان تل وايي او په حقه دي، تر څو شخصي شتمني ختمه شوې نه وي، نو تر هغه انقلاب، نوي ټولنيز نظام او پرمختګ ممکن ندي.

پوښتنه- آيا ددې څخه وړاندې هم دشخصي شتمنيو خاتمه ممکنه وه؟

ځواب-
هو! په ټولنيز نظام کې دهر ډول بدلونونو ترڅنګ په ملکياتي خپلوۍ کې پاڅون، د دي خبري تايېد کوي چې نوي توليدي ځواکونو ته بايد وده ورکړل شي. چې دغه په زړو توليدي نظامونو او ملکيتي شتمنيو کې ممکن نه وي. شخصي شتمني هم په همدي ډول رامنځته شويدي، ځکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې شخصي شتمنيو تل وجود نه درلود. کله چې مونږ د منځنيو پیړیو څېړو ته وګورو نو پر دغه وخت کې د تولید نوې طریقې د منفکچرنګ په صورت کې تر سترګو کیږي، چې په دغه وخت کې تولید ددستکار یا زمکوال تابع نشو کیدلي. په همدي ډول منیفکچرنګ له پخواني تولید څخه زیږون وموند او یو نوي شخصي شتمنۍ ته یې ځای ورکړ. چې دیو شخصي شتمني په صورت کې ښکاره شول.

دمنيفکچرنګ او صنعتي پرمختګ په لومړۍ پړاو کې شخصي شتمني ملکېتي/خپلولو صورت ونيو. او د دي نظام څخه وجود اخيستونکی نظام يو ځانګړي ټولنيز نظام وو. تر دي وخت پوري داممکنه نه وه چې توليد دې دومره زيات کړاي شواى واى چې د ټولو لپاره پريمانه ګټلي شوی وي، تر څو د زيات يا کم توليد په ترڅ کې د ټولنيز پانګونه کې اضافه، او د توليداتي ځواکونو ته په وده ورکولو سره يو قوي طبقي ته اړتيا وه، خو د دغې طبقې ځاي پانګوالې طبقي ونيو. ددي په پرتله د توليدي ځواکونو پرته يو بلې طبقې هم وجود درلود. چې هغه غريبه او ځپلې طبقه وه. وروسته داسې يو حالت رامنځته شو چې دغه طبقي د توليدي خپلوۍ په تارونو باندي وتړلې شوې.

دطبقو جوړښت پر توليد باندې انحصار کوي، چې څه ډول توليد وجود لري. په منځنيو پيړيو کې د توليد انحصار پر کرنه ولاړ او متکي وو. او هم دغه وه چې ددي عهد په جريان کې ځمکوال او بزګر په وجود کې راغلل. ددي پيړي په وروستيو کې په ښارونو او کليو کې ګلډماسټر او په دياړي يا روزمز کارکوونکي کارګران تر سترګو کيږي. په ۱۹ پيړۍ کې دتوليدي ځواکونو نمو او پرمختګ په ډيره لوړه پيمانه ترسره شو. نن مونږ داسې وسايل لرو چې دغه پرمختګ او يا چټکوالی په ډير کم وخت کې چټک کولای شو. له دغه توليد څخه ډير کم يې د پانګوالې طبقې ته هم په لاس ورځي او دخلکوډير کميت په پرولتاريه باندي بدل شي. د پانګوالو پر شتمنيو کې زياتوالي راځي. خو دخلکو اقتصادي او روغتيايې حالت ډير کمزوری کيږي چې بالآخره دزغم وړ نه وي.
او دربيم داچې شخصي پانګونې او توليدي ځواکونه په ډير کم وخت کې زياتيږي چې د پانګوالۍ حدونه ماتولاي شي او ټولنيز غورځنګ رامنځته کولای شي. اوس حالت داسې ځای ته ورسيده، چې د شخصي شتمنيو ختمولو امکانات ډېر کم دي، خو دا کار په هر حالت او صورت کې اړين دی.

پوښتنه: آيايه شليږ ډول دشخصي شتمنيو له منځه تلل ممکن دي؟

ځواب-
که چېري په سلييزه توګه داسې بريښدلي، نو کمونستانو به دهغو خلکو چې غوښتل يې ، مخالفت به يې نه وو کړی. کمونستان پدي پوهيږي چې داډول دسيسې بې مفهومه او خطرناکې دي. دوي پدي پوهيږي چې انقلابونه شنه باغونه ندي او نه هم دهيلو په ترڅ کې انقلابونه شوي دي. او نه هم امکان لري چې په مصنوعي توګه را وارد کړل شي. بلکه خبره داده چې هر ځای کې عيني حقايق او علتونه ددې سبب شوي دي، چې انقلابونه راوپاروي. داسې حالت چې انقلابونه راپاروي د هيوادونو ، شخصي هلو ځلو او طبقو څخه پورته خبره ده. نو دا خبره هم معلومه ده چې په ټولو فرهنګي ټولنو کې پرولتاريه په زوره د کار لاندې ساتل کيږي. همدا خبره ده چې دکمونيستانو مخالفين پخپله انقلاب ته لاره هواروي. که پرولتاريه په زوره انقلابي کړنې ته داستحصال له لاري مجبوره کړای شي، نو دوی به زمونږ ملګري شي، او کمونيستانو ته هم اړينه ده چې په عملي توګه دپرولتاريه له حقوقو ننګه وکړي، څرنګه چې مخکې به دوي د خپلو نظرياتو او خبرو څخه دفاع او ننګه کوله.
پانګوال دولت او د پانګوال نظام چاړواکي دخپل نظام د خوندي ساتلو په خاطر له زورواکۍ څخه کار اخلي نو کمونستان کولای شي چې سوسيالستي نظام کې په شلييزه توګه شخصي شتمني له منځه يوسي. خو ولې د پانګوال نظام رسنۍ او خپله پانګوال فرهنګ خپلې نيمګړتياوې او دزورواکۍ تور په پرولتاريه او انقلاب باندې اچوي.

پوښتنه - دانقلاب طريقه او لاره به څه وي؟

ځواب-
دپرولتاريه د انقلاب په صورت کې به شخصي شتمنۍ له منځه لاړې شي او پرځای به يې يو جمهوري اساسي قانون مرتب شي، چې په مستقيم او غيرمستقيم ډول به سياسي واک پرولتاريه ته سپارلي کيږي. په ډيرو پرمختللو هيوادونو کې دخلکو ګڼ شمير په پرولتاريه باندي بدل شويدی، بل لوری ته په ځينو هيوادونو کې نه يواځې دخلکو کميت په پرولتاريه بدل شوی، بلکه د هغوي سره بزګران او دهغوي کروندي او آن پانګوال هم بدل شوي دي.خو دوي اوس په تدريجي ډول د پرولتاريه ملګري کيږي ځکه چې د دوي ګټې اوس سره شريکې کېدونکې دي. او دخپلو ګټو په خاطر هم د پرولتاريه ترڅنګ دريږي، او هم دا اړينه ګڼي چې دپرولتاريه دغوښتنو څخه ننګه وکړي. داسې جمهوري نظام چې د پرولتاريه نمايندګي کوي خو په اصل کې د شخصي شتمنيو په له منځه وړلو کې کوښښ نه کوي او هم دپرولتاريه د حقوقو څخه ننګه نه کوي يو بې مانا ولسواکي ګڼل کيږي. ځيني کړنې چې داوسني حالتو ته په کتلو سره بايد ترسره شي په لاندي ډول توضيح کيږي:

١. شخصي شتمني د سترو ټيکسونو(ګمرکونو) او مالياتو په واسطه محدودول. دميراثي ځمکو او مالونو ختمول دنړيوالو مالياتي ادارو له قرض ورکولو څخه انکار او نور داسې ګامونه اخيستل.

٢. دټولو ځواکمونو صنعتونو، کرنيزو او مالي ادارو خپلول، دځمکو، کارخانو، مواصلاتو، بانکونو او دالوتکو څښتنان له هيواده ايستل او شړل.

٣. دپرولتاريه دمخالفينو شړل او يا هم د داسې وګړو ځمکې او شتمني کنګل کول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤. ځمکې، فابریکې او نور شیان د کارګرې طبقې په کنټرول کې ورکول، په صنعتونو کې د کارګري طبقې ترمنځ د رقابت او سیالۍ له منځه وړل.

٥. دصنعتي کرنې د پرمختګ په خاطر دکارګرې طبقې یو ځواک تیارول او بیا په تیره د کرنې په ځانګه کې دعصري وسایلو څخه ګټه پورته کول او له دې لارې د کرنیزو تولیداتو زیاتول.

٦. اقتصادي نظام د مرکز تابع کول او ټولې کرنې د دولت په کنټرول کې ورکول. دسیاسي سرمایې په مرسته دیو ملي بانک ډېره کېښودل چې وکولاي شي ټولې اقتصادي ادارې وڅارې او هم دټولو شخصي بانکونو له منځه وړل.

٧. په لویو صنعتونو کې پرمختګ، په کارخانو او مواصلاتو کې بدلون راوستل. دنویو کرنیزو ځمکو فعالول او په پخوانیو کرنیزو ځمکو کې بدلون راوستل.

٨. دطبقاتي نظام له منځه وړل، یو نصاب او د زده کړې معیاري نظام برابرول. ټولو کوچنیانو ته زده کړه ورکول اود دوي زده کړه په هغه وخت کې پیلول کله چې دوي د میندو څخه بیل او د زده کړې وړ وګرځي. په ملي کچه د زده کړې او تولیدي کرنې کارونه سرته رسول.

٩.   دصنعت اود کرنې په ځانګو کې کارکوونکو ته دملت پر ځمکه ټولنیز او عصري استوګن ځایونه برابرول او ددوي په ژوند کې د ښاري او کلیوالي وګړو داسط روزنه چې یو طرفه پاملرنه پکې له منځه یوړل شي او ټولې نیمګړتیاوې چې پدې اړه وجود لري ختمې کړای شي.

١٠. روغتیا، درملنه، زده کړه او نور داسې شیان چې دپانګوال نظام له اړخه اسانتیاوې ګڼل کیدي، زمونږ له طرفه په ټولنه کې اساسي حق وګڼل شي او دټولنې ټولو عامو وګړو ته داحق ورکول. د مواصلاتي توکو ټولې وسیلې تر خپله حده په کنټرول کې اخیستل .

په شریکه کړنه کې دیووګړي ګام اخیستل ددویم لپاره اړین دي په دغه کړنه کې دشخصي شتمنیو له منځه وړل هم اړین دي. پس له دې به پرولتاریه(کارګره طبقه) پرمختګ ته چمتو کیږي. تردې چې په ټولو مالي وسایلو لکه: کرنه، صنعت، مواصلات، تجارت او دژوند په نورو ځانګو کې به پرمختګ کوي او زیار به باسي چې دا شیان د دولت په کنټرول کې راولي، داډول کنټرول پخپله دپرولتاریه طبقي جمهوري کنټرول ګڼل کیږي. ددغو وسایلو په مرکزي کولو سره به پرمختګ باندې ډیري ښې اغیزې ښیندل کیږي.

څرنګه چې دپرولتاریه دهڅو او ورځني زیار څخه تولیدي ځواکونه پرمختک کوي په همدې توګه اړوندې اداري هم پرمختګ کوي. بالاخره کله چې ټولې شتمنۍ، تولید او نور دژوند کاروبارونه دخلکو اجتماعي لاسونو ته ورشي نو شخصي شتمنۍ به پخپله له منځه لاړې شي. نو بیا به پیسې بې هدفه شي او کله چې دتولیداتو موخه دګټې لاسته راوړل نه، بلکه د انسان دارټیا پوره کول وي نو تولیدات به دومره زیات شي چې انساني حالت به په بشپړه توګه تغیر وموې او دانسان اوسنۍ حالت به بیرته په پخوانیو ټولنیزو اړیکو باندې بدل شي.

پوښتنه - آیا داممکنه ده چې انقلاب په یوهیواد کې راشي اوبیا به بریا ترلاسه کړي؟

ځواب-
نه داسې نده! دنړیوال بازار له زیروون او هم دصنعتي تکامل په وجه دنړۍ انسانان له یو بل سره د مسلک له نظره تړلي او اړیکې لري. په تیره بیا په پرمختللو هیوادونو کې ټولنیز پرمختګ پانګوال او پرولتاریه په دوه ښکاره برخو کې را سره ویشلي دي. ددوي ترمنځ موجود ټکر، روان کشمکش او مبارزه په حقیقت کې د ننۍ زمانې مبارزه ګڼل کیږي. همدا لامل دی چې انقلاب په یوه هیواد یا ټولنه کې نشي ترسره کیدلاي .
دانقلاب نوعیت او تاثیر د صنعت جوړونې، سرمایې او نورو اقتصادي برخو په غوره والي پورې تړلي دي. څومره چې د دې نوعیت ښه وي هغومره د انقلاب نوعیت او اغیزه هم ښه وي. دبیلګې په توګه هر هغه هیواد چې دنمو او ودې مزل یې سست وي انقلاب ته په ستونزمنه توګه زیږوون ورکوي. خو هغه هیوادونه چې چټک پرمختګ لري انقلاب پرې خپلې اغیزې دنورو هیوادنو په پرتله ژر ښیندي، چې دغه به بیا یو نړیوال انقلاب وي او اغیزې به یې هم نړیوالې وي.

داسمه خبره ده چې په ټوله نړۍ کې په یو ځل اوناځاپه انقلاب نشي راتللي. اړینه ده چې دغه انقلاب په یو ځای کې راشي خو دغه انقلاب د مُودې په تیریدلو سره باید خپور او وغزیږي، که نه، د له منځه تګ خطر سره به مخامخ شي. خو په یوه ټولنه کې راپاریدونکي انقلاب او بدلون دیو وګړي منتظر نشي پاتې کیدلاي. بلکې په دغه هیواد کې راپاریدونکي انقلاب په نړۍ کې انقلابي کړنې ته تودوالۍ او پیاوړتیا ورکوي.
ریښتنې خبره خو داده چې یو بریالۍ انقلاب چې دهر ځای څخه راوپاریږي حتما پر نورو هیوادونو خپلې مثبتې اغیزې ښیندي. د داسې نړۍ وګړي دتیر وخت په نسبت ډیر یو دبل سره نږدې وي.

پوښتنه - آیا دشخصي شتمنیو په له منځه وړلو سره ګټې ترلاسه کیدلای شي او کنه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب-
کارګران به ټول توليدي ځواکونه، تجارتي ذرايع، دشيانو ويش او دراکړې ورکړې وسيلې له شخصي لاسونو څخه ټولنيز واک ته وسپاري، او ټولنيزو اړتياوو ته په کتلو سره به پلان جوړونه او انتظامات ترسره کوي. ددې کار څخه يوه ګټه به دا ترلاسه شي ، لکه هغه صنعت چې لومړې په انفرادي لاسونو کې وو، وروسته به ټولنيزو لاسونو ته ولويږي. او پدې توګه به د شخصي شتمنيو ته د پای ټکی کيږدي او بيا به اقتصادي غميزي نه راځي. اضافي/فاضل توليد چې په موجوده پانګوال نظام کې زيات توليد ګڼل کيږي او هم له امله يې اقتصادي بدحالي او غميزي سر اخلي په کمونيستي ټولنه کې به دا بي مانا او بي کاره توليد نه وي، بلکه دې ته به لا نمو ورکول کيږي. فاضل توليد ددې پرځای چې بدحالي او غميزي تاييد کړي، دټولني هر وګړي اړتياوې به پوره کړي او د نوي توليد د تخليق وړ به وګرځي. چې له امله به يې دپرمختګ نوي دورانونه پيل شي. چې پرته له بدلون او وقفي به جريان ولري. خو دغه ټولې کړنې به وروسته ددي نظام د رڼګولو څخه صورت ونيسي.

کله چې په پراخه پيمانه صنعت جوړونه پيل شي، نو ټولنه به دشخصي ملکيت فشار څخه ازاده شي، او په داسې شکل به بدله شي، څنګه چې د دستکارۍ پر ځای معصر صنعت راغی. له دغه پرمختګ څخه به دټولنې د هر وګړي اړتياوې پوره شي. په همدې توګه به کرنه هم چې په شخصي ملکيت او دهغې په مختلفو برخو ويشل شوي وه، آزاده شي. دساينس او ټيکنالوژۍ پر مټ چې کوم حاصلات کيږي هغه به د وګړو داړتيا دپوره کولو ضامن وي. پدې ډول به توکي دومره توليد شي چې دخلکو غوښتلو ته به اړتيانه وي. طبقې به له منځه ولاړې شي او داسې تضاداتي روښ به په نوي ټولنيز نظام کې له منځه ولاړ شي.

دطبقو وجود دزيار او کوښښ له امله منځته راغلی دی. د کوښښ او زيار ويشل چې په پانګوال نظام کې وجود لري له منځه به ولاړ شي. فقط وسايل، ټيکنالوژي، کېمياوي او ميخانيکې وسايل دتوليد او صنعتي ودې لپاره پوره نشو ګڼلی، خو مونږ به زيار باسو تر څو دغه وسايل او آلات په سمه توګه د خلکو د پرمختيا لپاره په لاره واچوو، کټ مټ داسې چې په ۱۸ زيږديزه پيړۍ کې دصنعتي انقلاب وروسته دبزګرانو، لاسي صنعت، هُنرمندو او منيفکچرنګ حالت بدل شو. همداسې يو اشتراکي توليدي نظام به يو نوي انسان وزيږوي. چې له امله به يې موجوده طبقي له منځه ولاړې شي، او غير طبقاتي ټولنه به په وجود کې راشي. ټولنيزه توليدي کرنه به دپرمختګ علت وګرځي. نوي وسايل او نوي توکي به رامنځته شي. چې دغه توليد به فقط د يو څو غټو پانګوالو په لاسونو کې نه وي لکه چې په نني عصر کې د پانګوالۍ په نظام کې وجود لري. چېرته چې هر فرد دټولنې د انفراديت په چوکاټ کې د توليد يوې څانګې ته محدود پاتې دي. او پانګواله طبقه يې د استحصال زيار باسي. نوموړي افراد پخپل ټول ژوند کې دخپل يوځانګړي استعداد څخه کار اخلي، او وده ورکوي. دا پدې مانا چې پانګوال نظام خپل هر وګړی ديوې څانګې پورې محدود ساتي، او ډير کم يې د انسان دتخليقي استعداد په مطابق کاروي.

دکميونل (مشترکه يا ګډ) پلان شوي صنعت او دژوند چارې د يوې ټولنې داشتراکي اړيکو په ترڅ کې پرمخ ځي. دبشريت دهر ډاکټر څخه دهغه د فطرتي استعدونو په ترڅ کې پوره پوره ګټه اخيستل کيږي. چې په همدې توګه دتوليدي کرڼې په پرمختګ او ګنجايش کې وده راځي. زيار ويشنه په پانګوال نظام کې ديو انسان څخه بزګر جوړوي، خو د بل څخه موچي جوړوي. ددربيم څخه صنعت کار او څلورم څخه دسټاک مارکيټ چلوونکې جوړوي، چې دا ټول د ماشينونو تابع وي. دغه توپير به په بشپړه توګه دنوي انقلاب په رامنځته کېدو سره له منځه ولاړ شي.

په کميونزم کې به هر ځوان ته په بشپړه توګه دکار روزنه ورکول کيږي، او ډير ژر به وکولای شي چې دتوليد په ټولو کړنو باندې لاس رسی پيداکړي، او دلاس رسي څخه به وروسته وکولای شي چې يو بل کار ته لاس واچوي. پدې ډول به هغه ديو تل عمره کار څخه خلاصون پيداکړي کوم چې د کار څخه د خسته کيدلو سبب ګرځي. چې ټول عمر تيرول په يوه کار کې دپانګوال نظام ورکړه ده. په کميونزم کې ديو ځوان په ډيرو هُنرونو کې زده کړه د ټول انسانيت دپرمختګ او ودې باعث ګرځي.

داسې ټولنې چې بنسټ يې دکميونزم پر فلسفه ايښودل شوی وي هر وګړي ته داحق ورکوي چې خپل استعداد په بيلا بيلو برخو کې وکاروي، ددې کرڼې په ترسره کېدو سره به په چټک ډول د طبقو شتون له منځه ولاړشي. په همدې توګه دکميونزم پر بنسټ ايښودل شوي نظام به دټولنو ترمنځ توپير او سيالی له منځه يوسي او هم به دښارونو او بانډو ترمنځ توپير ختم شي. خلک به وکولای شي چې په بانډو او ښارونو کې د کرني او صنعت څخه پرته، نوري ستونزي پرمخ بوځي. ددوي ترمنځ راکړه ورکړه او ناسته پاسته به داشتراکي نظام په چوکاټ کې وي، چې ددوي ترمنځ به فاصلې راکمې کړي.

دکميونزم پر بنسټ ولاړ نظام چې په کوم ځای کې طبقې له منځه وړي هم هلته هڅه کوي چې هغه وسايل او لاملونه هم له منځه يوسي کوم چې دطبقو دزيږون سبب ګرځي. دبزګرانو دبزګرۍ سره اوډ صنعتي خلکو دصنعت سره تړل هغه کرڼه ده چې په دواړو برخو کې يې د پرمختګ مخه ډب کړيده. دغه کرڼه کيدلای شي ديوې ټولنې دپرمختګ پرمخ کې خنډ وګرځي.

دخلکو ترمنځ اشتراکي احساس دګډ پرمختګ باعث ګرځي. چې له امله به يې دهر وګړي اړتيا پوره کيږي. د ورخطايی، منافقت او د بي باورۍ حالت به په بشپړه توګه له منځه ولاړ شي. په موجوده نظام کې ديو څو خلکو په خاطر دډيرو خلکو حق تلف کيږي، دا توپير به له منځه ولاړ شي. ټول ټکرونه او ډلې به ختمې شي. کميونزم به د زيار ويشنه له منځه وړي او عام وګړو ته به په پوره توګه دکار کولو او د دوي داستعداد سره سم داستحصال مواصلات ورکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دصنعتي توپیر له منځه ورل او دنورو کارونو په ترڅ کې په نرېواله تولیدي کرنه کې ګډون، ګټې او دکلیو، ولایتونو او هیوادونو دبندیزونو څخه خپلواکي او دشخصي شتمنیو له منځه ورل به ډیرې ښې اغیزې رامنځته کړي.

پوښتنه - دکمیونزم په کورنۍ نظام باندې څه تاثیرات پریوځي؟

ځواب-
په دغه نظام کې به بشري اړیکې دکښي، بُخل او منافقت څخه پاکې وي چې بنسټونه به یې په ریښتني بشري قدرونو باندې وي. خو دا ټول هغه وخت کیدلای شي، چې شخصي شتمنۍ له منځه ولاړې شي . کوچنیانو ته به په مساوي بنسټونو زده کړه ورکول کیږي. وده چې یو ټولنیز ترون دی، په خاوند باندې انحصار او محتاجي، د کوچنیانو په مور او پلار باندي دمصارفو پیټې او دکوچنیانو په والدینو باندي به انحصار ختم شي.

داټول هغه څه دي چې پانګوال نظام زیږولي دي. مونږ په کمونیستي نظام کې دمیرمنو دمشترکه ملکېت دشمیرلو په اړه داسي ځواب ورکوو چې دمیرمنو مشترکه ملکېت یو داسي کېفیت دی چې دپانګوالې ټولني سره تړل شویدی. چې په دغه نظام کې دمیرمنو ارزښت دجنس په څیر وي. میرمنې د فحاشی دبازار، دحُسن مالکه، ځان پلورونکې او دیوي نڅاګرې په توګه کارول کیږي. دمیرمنو دحُسن څخه ناوړه او ناروا ګټه په شخصي ملکېت کې پورته کیږي. کله چې دغه شخصي ملکېت له منځه ولاړ شي نو هیڅ میرمن به خپل حُسن ونه پلوري، او نه به فحاشی کولو ته مجبوره شي.

دپانګوال نظام په له منځه تګ سره به میرمنې د جنسي تفریق او غلامۍ څخه آزادې شي، او هغوي به په ریښتیا د یو خوشحاله، باعزته او ښه ژوند درولودونکې شي. کمونیست نظام دمیرمنې دمشترکه ملکېت پر ځای ددغه تعصب پېښې وهي. په سوسیالستي نظام کې کورنۍ له منځه نه ځي، خو حیثیت او بنسټونه یې بدلیږي په دا کې به له خپلوۍ څخه مفادپرستي، له احساساتو څخه خودغرضي، مجبوري او محتاجي په بشپړه توګه له منځه ولاړه شي.

پوښتنه - د ملتونو، قومونو او ولسونو په اړه به د کمیونزم څه چلند وي؟

ځواب-
ولسونه او ملیتونه به داکثریتي طبقې تابع شي، په دغه نظام کې به دومره نظم وي چې خلک به دیو بل سره عادت او بلدشي. پدي ډول به ډیر ژر مذهبي، توکمیز،نژادي، سیمیز او کلتوریزي ترینګلتیاوې له منځه ولاړې شي. دتوکمیز او قامي ویاړ په نوم موجودي ټولې ډرامې او د تیر وخت ظُلمونه، روایات او رواجونه به له منځه لاړ شي. دټولو فرهنګونو معیاري رُوح ته به ښکلا ورکولای شي. دټولو طبقو دپرمختګ لپاره به وسایل ورکول کیږي. دمالي جبیرو استحصال به له منځه ولاړ شي.

په سوسیالسټ فیډریشن کې دټولو ګډون کوونکو ملتونو په خوښه ګډون، دسرمایې او ملکېت څخه پاکه ټولنه چې له امله به یې اشتراکي ټولنه دډول ډول رنګونو، توکمونو، ژبو او فرهنګونو یوه په زړه پوري ګلدسته وي. او هم به داټولنه د ترینګلتیاوو، کېنو څخه پاکه او پر سپیڅلو احساساتو ولاړه، دبشرې لوړوالي، یووالي او سوکالۍ یوه ځانګړې بیلګه وي. داسي یو وخت به راشي چې خلک به پر یوه ځاي بغیر له کوم توپیر څخه اوسیږي.

پوښتنه - مارکسیزم څه ته وایې ؟

ځواب-
دکارل مارکس د۱۸۱۸ء زیږدیز څخه تر ۱۸۸۳ء ز کال پوري هلې ځلې او د نظریاتو ټولګه، مارکسیزم بللی شو. مارکس په ۱۹ زیږدیزه پیړۍ کې پر دریو نظریاتي رجحاناتو باندي کار وکړ او لوړوالۍ یې ور وبښه. هغه دري نظریې پدي توګه دي: کلاسیکې جرمنی فلسفه، دبریتانیایي نوي سیاسي اقتصادیات او تاریخي مادیت.

ان تردې چې دکارل مارکس مخالفین هم ددغې خبرې تاییډ کوي چې د مارکس خپلمنځي پیاوړتیا او پراخو نظریاتو ټولنیز جدلیاتي مادیت او د ساینس بنسټونو د ساینسي سوسیالیزم ډېره کېښودله او د نړۍ په ډیرو هیوادونو کې یې دکارګر غورځنګ په نوم نظریات او برنامې ترسترګو کیږي. چې داپخپله دسوسیالیستي انقلاب اودکمونیستي ټولنې درامنځته کولو لپاره اړین بنسټونه بلل کیږي.

پوښتنه - مارکسیزم، لینینزم او ټراټیسکېزم څه ته وایې ؟

ځواب-
دغه اصطلاح په عامه توګه دانقلابي مارکسیسټانو لپاره کارولۍ کیږي. مارکسیسټان هغه انقلاب کوونکې دي چې د موجوده نظام پرځاي دبل نظام غوښتنه لري. خوبل لوری ته اصلاح کوونکي هغه خلک دي چې دپانګوال نظام د مهربان او شریف النفسه جوړولو هڅې کوي. واضحه خبره ده، چې دا کار ناشونی دي. لینینزم دمارکس تصّورات خپرول(دپانګوال نظام د جبرپرضد، استحصال، پانګونې او دنړۍ پر آباد نظام دسترو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواکونو پرضد) لینیزم په نوم یادیزي. خو دمارکسیزم او لنینزم ترمنځ تر اوسه پوري یوځه ستونزي موجودي دي. ځیني شخصیتونه لکه ستالن، ماؤ او بیا ځیني نوردتراتیسکېزم پیروان دي. که چیرې دا ومنلي شي چې ستالن او ماؤ مارکسیستان نه وو خو دوي په حقیقت کې د مارکسیزم دمفهوم او روزل شویو رجحاناتو نماینده ګي کوله. ولې چې د دوي په زمانه کې ریاست د کارګرانو دجمهوري کنټرول پر بنسټ نه وو، او دیوځه بیوروکریټو پر آزادانه بنسټونو ایښودلی شوی وو. دوي دکارګرې طبقې جسدونه سره د یوځه سپیو په څیر ځانونه تړلي وو.

ټراټیسکېزم عبارت له هغه کرې. څخه ده چې ۱۹۲٤ ز کال کې دلینن د مړینې وروسته دهغو وګړو لاربښوونه کوله کومو چې دستالن د تګلارو سره اختلاف درلوده. په حقیقت کې لیننزم (Leninism) دمارکسیزم (Marxism)یو تسلسل دی. خو ډیر خلک دغه اصطلاح د هغو خلکو لپاره کاروي چې له ستالنیستانو څخه جلا شوي دي. خو ترڅنګ یې ډیر داسې خلک چې دمارکسیزم،ټراټیسکېزم او لیننزم (Leninism)پر تسلسل پوهیږي، ځانونه مارکېسټ معرفي کوي، ځکه چې ددغه ټولنې په سلګونو منونکي داسې جنوني او احساسي تګلارې غوره کړي دي، چې له امله یې دټراټسکې نوم بدنام شوی دي. او ټراټسکې چې د مارکسټ نظریې لپاره کوم خدمت ترسره کړیدي هغه عبارت له دوه کارونو څخه دي:
لومړی داچې د ستالینزم ساینسي تجزیه یې ترسره کړه، او دوهم داچې دځانګړې انقلاب نظریه یې ورکړه چې پدي توګه یې وکولاي شول پر نوي آبادیاتي نړۍ ښه اغیز وښیندي.

پوښتنه - آیا په یوه وخت کې د ولسواکۍ او سوسیالیزم یوځاي شتون ممکن دی او کنه؟

ځواب-
لومړی خو دامفکوره له بیخه ناسمه ده چې مارکسیزم او جمهوریت دیو بل سره په ټکر کې دي. ریښتیا خو داده چې د پانګوال نظام په شتون کې ریښتنی جمهوریت په وجود کې نشي راتلاي. هو! داسي کیدلای شي چې یو څو کاله وروسته تاسو په صدراتي او پارلیماني ټولټاکنو کې ونډه ولرئ، خو که لږ ځیر شو او وګورو چې په دغه ټولټاکنو کې ونډه اخیستونکي څوک دي؟ پر ډاګه ده هر هغه څوک چې پیسې ولري. ددوي په بریالي کولو څوک پیسې لګوي؟ ستر او لوي تجاران، کمپنیانې اوپانګوال- باالمقابل تاسو سره څه بدیل نشته. په عملي توګه دغه جمهوریت فقط دشتمنې اوپیاوړې طبقې په ګټه دی دکوم څخه چې دبوروژوا طبقه مانا اخیستلي شوو. له دې څخه لا اړینه خبره دا ده چې دغه طبقه ټاکلې شوې ده، تر څو دولت رامنځته کړي، نو دوي سره پرته له خبرو دعمل لپاره هیڅ تګلاره وجود نلري. که چیرې دامریکا د دریو شتمنو سړیو سره دامریکایې وګړو په پرتله دري کروړه دولت په لاس کې وي دوي کولاي شي چې د دولت چاري پر مخ بوځي. دخپل اقتصادي پریکړو په ورځ دوي دمیلونونو انسانانو د ژوند پریکړې کوي. مانا دا چې دروزګار، روغتیا او پوهنې په اړه پریکړې کوي.

کله چې دغه ډول سترو او لویوتجارتي کمپنیو ته خطر پیښ شي نو دوي کولای شي چې دولتي ځواک او زور وکاروي. دبیلګي په توګه کله چې په چیلي کې په کال ۱۹۷۳ ز کې د سلواډ ور ایاندي دور دجمهوري دولت ولسي ټاکنو پر محال د مسو او اوسپني دکانونو او د مخابراتو فابریکې (چې دا د امریکایي کمپنیو شتمني وې) دمحدودولو او ولسي کولو پریکړه وکړه، نو په دغه وخت کې ټولو دغو کمپنیو په کروړونو ډالره مفقط کړه او په پایله کې یې د سي-آیې -اي په واسطه په چیلي کې پوځي بغاوت رامنځته کړ او ایاند یې په مرګ ورساوه.

چې پر ځاي یې ظالم پوځي دیکتاتور پنوشي دواک پر ګدۍ کښیناوه. د۲۰۰٤ زیږدیز کال په امریکایي صدراتي ټولټاکنو کې لویو کمپنیو دبُش دکمپاین په خاطر ۱۰.۳ میلونه ډالره مفقط کړل چې داسې بُش دواک ګدۍ ته ورسیده، دغو کمپنیو ددې مفقط په بدل کې دګمرکانو دټکس څخه خلاصون وموندل، چې په پایله کې یې ۵ میلیارده ډالره ګټه ترلاسه کړه. ددغو بیلګو څخه داجوتیږي چې پانګوال جمهوریت څومره ګټور او څومره ناوړه کاروبار دی. دلته دغه پوښتنه راولاړیږي چې په دغه پانګوال ځواکونو کې دومره ستر ځواک له کُومه راپیداکیږي؟ دا د دې لپاره چې دوي په ریپبلیکېن او ډیموکراټ کې په میلونونو ډالره سرمایه کاري کړیده. او په وروستني پړاو کې دولت او سیاسي ګوندونه ددې لویو پانګوالو ګوډاګي ثابت شویدي. همدغه کمپني دي چې وروسته بیا پریکړې کوي او تګلارې جوړوي، چې باید په کومو کړنو عمل وشي او په کومو ونه شي.

داهم باید ډاګه کړلای شي چې ددې ډول سیاسي ګوندونو ریښې پر خلا کې نه بلکه ددغو لویو پانګوالو او کمپنیو په ملیاردونو ډالرو سرمایو کې دي. همدا لامل دی چې دغه ګوندونه تل ددې پانګوالو او کمپنیو تر اغیزو لاندې وي. پس په ریښتیا دغه کرۍ دقانون،حقیقت او یا انصاف ورکولو لپاره نه بلکی د یو څو پانګوالو ته دګټو رسولو په موخه په وجود کې راځي، تر څو دوي ته یو څه په خوله کې ورواچوي اوبس.

بل اړخ ته له سوسیالستې انقلاب وروسته د نړۍ دژوند تیرولو ټول وسایل په شخصي لاسونو کې نه، بلکی داکثریت طبقې په لاسونو کې ورکوي. چې په جمهوري توګه کنټرولیږي، او پر مخ یې بوځي. دغه په ریښتیا هم جمهوریت وي، چې په کوم کې به خلک وکولای شي، پرخپل ژوند کنټرول ولري. دوي به په جمهوري توګه سره وکولای شي چې خپل نماینده ګان وټاکي، دولت جوړ کړي او ورسره به دغه نماینده ګان پر معیشیت باندې هم کنټرول ولري. او وبه کولای شي چې په ریښتیا په شیانو کې بدلون راولي. که دغه نماینده ګان ونشي کولای چې کارونه په سمه توګه ترسره کړي نو خلک به وکولای شي چې دوي له کاره ګوښه کړي، او دغه نماینده ګانو ته به دیو مزدور له معاش څخه زیات معاش نه ورکول کیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دا اوسنی نظام کې چې کوم نماینده ګان وجود لري ددوي مراعات خو ددوي دمعاشونو څخه هم لوړ دي. په اشتراکې نظام کې به لوړ استعداده خلک دخپل استعداد مطابق په کارونو ګمارل کیږي. ددې لپاره چې دوي ته به اضافي استعداد ورکول کیږي خو د چوپړ په خاطر- دغه نماینده ګان به دټولنې دوګړو له منځه ټاکل کیږي لکه څرنګه چې لینن ویلي دي. اشپز به هم وکولاي شي چې صدراعظم او ولسمشر جوړ شي. دغه به په حقیقي مانا کې جمهوریت وي.

پوښتنه- په سوسیالیزم کې به تولید څرنګه ټولنیز کیږي او ددولت وېش به څه ډول وي؟

ځواب-

عصري تولید تقریبا ټولنیز دی دبیلګې په توګه یو سړی په یواځې توګه نشي کولای چې ټول کمپیوټر ځان ته رامنځته کړي . همدا لامل دی چې عصري تولید دومره دپیچلتوب ښکار دی چې فقط دیو کمپیوټر جوړولو په خاطر دنړۍ زرګونه خلک زیار باسي، تر څو کمپیوټر رامنځته کړي. له اومه موادو نیولې بیا تر هارډویر ډیزاین پورې او د دې د تشکېلولو څخه بیا تر کلر (رنګ) راوړلو پورې دا ټوله یو ټولنیزه کړنه ده. خو ددغه ټولو کارګرانو تخلیق شوی دولت په مساوي توګه نه ویشل کیږي. میلیارډان پانګوال او لویې کمپنیاني ددې دولت ډیره لویه برخه پر یواځې ځان هضم کوي. نو معلومیږي چې دغه عصري کارګره طبقه ده چې دهرې ورځې کارونه او فابریکې چلوي.

واحده کارګره طبقه ده چې ټولنیز دولت جوړوي خو دوي ته دخپل زیار بدل په لاس نه ورځي. دا سمه ده چې دوي ته دمعاشونو په لوړولو او بونس ورکولو یو څه ناڅه لاسته ورځي، خو پانګوال چې خپله کوم بونسونه هضموي هغه ددې په پرتله څو ځلې ډیر لوړ دي. دبیلګې په توګه په مالداره صنعتي هیوادونو کې لویو پانګوالو او مالکانو ته په لکونو تحفې او بونسونه دکرسمس دلمانځلو په خاطر ورکول دکوم ځای انصاف دی؟ دلته د دې خبرې اړتیا ده چې دولت باید په هغو خلکو ووېشل شي چې جوړونکې یې دي.

پوښتنه - پرادیوالی (بیګانې)څه ته وایې ؟

ځواب-

په پانګوال نظام کې دپردیوالي اساسي لامل دکارګرې طبقې او دهغې دزیار څخه تخلیق شوی تولید ترمنځ نااندولتوب او دپانګوال نظام پرظلمونو او استحصال پراته پرده ده، چې دا د اُجرتي زیار او سرمایې ترمنځ حقیقي ریښې دپټولو کوښښ کوي. کارګر چې کوم تولید او دتولید جوړونې کومه کړنه ترسره کوي، دهغې بدل نه ورکول کیږي تردې چې دخپلو ډیرو جوړ کړی شوو شیانو څخه هم بې برخې وي چې له امله یې د زیار او تولید ترمنځ پرادیوالی رامنځته کیږي. چې په پایله کې بیا ټوله ټولنه او کارګره طبقه ښکار کیږي. ددغه پټ استحصال له امله دشیانو سره دانسان حرص زیاتیږي او داسې شیان په ژوندیو شیانو بدل شي، او انسان بیاخپل حیثیت دلاسه ورکړي او دشیانو ځای ونیسي.

دغه لوړ او پراسرارې بشرې اړیکې دشعور تل ته ولویږي چې بیا دغه حتمې او خطر یې ګڼل کیږي. همداسې په انګریزي کې کارګرې طبقې ته لاس ویلی کیږي او دغه مثال هم ورکول کیږي چې د فلانې سړي قدراو قیمت یو میلیارډه ډالر دي. نو ددغه پرادیوالي بنسټ په تولیدي خپلوۍ یا که چیرې په قانوني ژبه کې ورته وویلی شي، نو په شتمنې خپلوۍ ولاړ دي.

۲۶- دیوې زمانې غالب فکرونه څه ته وایې ؟

ځواب-

دهرې زمانې غالب فکرونه او مفکورې دواکمنو مفکورې وي. دا پدې مانا چې دټولنې کومه طبقه چې مادي ځواک لري هغه دفکري ځواک په اړه هم مطرح وي. هغه طبقه چې مادي تولیدي ذریعې یې په لاس کې وي پر ذهني تولید باندې هم چپاو او یرغل کوي. نو مونږ ویلای شو چې دذهني تولیدي ذریعو څخه دمحرومه طبقې فکرونه دواکمنې طبقې تابع وي. د مادي ریښو څخه چې کوم فکرونه جوړیږي هغه ته واکمن فکرونه ویلی کیږي. پدې ترتیب دغه ډول فکرونه او مفکورې ددوی دغلبې او واکمن فکرونه بلل کیږي. هغه خپلوۍ/ریښې چې د تصوراتو په څېر څرګندیږي، د واکمنې طبقې د پېژندګلوۍ باعث ګرځي. لحاظه دا خیالات د دوی د غلبې په ترځ کې رامنځته کیږي.

هغه خلک چې واکمن وي، دنورو شیانو ترڅنګ شُعور هم لري. همدا لامل دی چې دوي دپوهاندویۍ او مفکورې جوړونکي په توګه هم پاچایي کوي، او دخپلې زمانې د مفکورو تولید او تقسیم هم کنټرولوي. په همدې لامل ددوي خیالات او مفکوري د زمانې حکمران فکرونه یا مفکورې ګڼل کیږي.

پوښتنه - په تاریخ کې د فرد رول څنګه ارزیابي کیدای شي؟

ځواب-

مارکسیزم هیڅکله دفرد د رول څخه انکاري ندی خو دومره وضاحت ضرور کوي، چې داشخاصو اوکوندونو دکردار پریکړه دتاریخي تکامل د سوایي ډاګیز معروض (عینې اوضاع) او ټولنیز چاپیریال کوي. چې د دغه وروستنۍ پریکړه دتولیدي ځواکونو دپرمختګ سره تړل کیږي. داپدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مانا نده لکه څرنګه چې دمارکسیزم نیوکه کوونکي وایې چې انسانان فقط دمادیت تر ګزارونو لاندې ژوند کولو ته اړ شوي دي. مارکس او اینګلز یې وضاحت داسې کوي چې انسانان خپل تاریخ پخپله جوړوي، خو دوي دغه کار پخپلواکه توګه نه ترسره کوي. بلکې دوي دچاپیریال تر اغیزې لاندې دا تاریخ جوړوي په کوم کې چې ژوند کوي.

په هر یو چاپیریال کې دبعضوسیاسي شخصیتونو شخصي خاصیتونه اغیز اچوي لکه فکري بشپړتیا، مهارت، ډاډ، جرات او ثابت اوسیدل. دانسان په ژوند کې داسې حتمي حالت هم رامنځته کیږي چې دسیاسي قیادت درول له امله حالت او وضعه په بشپړه توګه بدلون بیامومي. داسي عهدونه عام نه ګڼل کیږي داهغه وخت سر اخلي کله چې اوږد مهاله پټي تربګنۍ دجدلیاتي علم له مخې مقدار په معیار بدل شي. خو دا معلومه ده چې افراد فقط دازادي په زور دټولنې تکامل نشي ټاکلی. خو په بشري تاریخ کې داخلي عناصر دټولنې دبدلون باعث ګرځي.

پوښتنه - دټولنې مادي بنسټونه څه دي؟

ځواب-
څرنګه چې چارلس ډارون دنامیاتي فطرت، قانوني تکامل درياضي کشف دی همدغسې کارل مارکس دانساني تاریخ، قانوني تکامل کشف ګڼل کیږي. مارکس دغه ساده حقیقت کشف کړ چې وروسته دنظریاتي څار، څیړنې لاندې پټ شو. مطلب له سیاست، ساینس، مذهب او د هُنر دپلټنې مخکې باید انسان ته کور، ډوډۍ، کالي او څښل مساعد کړای شي. نو پدي توګه دټولنې دګزران لپاره مادي وسیلې او دهغې په پایله کې په هغه عهد کې د ولس ټولنیز پرمختګ هغه بنسټ دی چې پر اساس یې دیو دولت اداري، قانوني فکرونه، هُنر او ان تر دې چې د یو ولس مذهبي فکرونه هم تکامل مومي. نو همدا خبره ده چې باید دشیانو تجزیه پر دغه اساس وشي. نه دا چې پر نورو شیانو څنګه چې په روایاتي توګه کیږي.

پوښتنه - دټولنیزې تکامل قوانین څه دي؟

ځواب-

دټولنیز تولید له امله وګړي په داسې خاصو ریښو کې تړل کیږي چې هغه نه شلیدونکې وي، او د دوی دارادو تابع وي. دغه تولیدي ریښې دتولیدي ځواک دپرمختګ تر یوه سویه پورې هم آهنګه کیږي. او د ټولنې دغه اقتصادي جوړښت د تولیدي ریښو په ترځ کې منځته راځي. دغه هغه لوي رښتینی بنسټ دی چې پر سر یې قانوني اوسیاسي جوړښتونه رامنځته کیږي. او دټولنې دشعور مختلف ډولونه هم د دوي سره سمون خوري. دمادي ژوند دغه طریقه دتولید ټولنیز، سیاسي او د رُوحاني عواملو عمومي کردار ټاکي. دانسانانو شعُور د دوي د وجود یقین نه کوي، بلکې ټولنیز وجود ددوي دشعُور یقین کوي. دتکامل په یوه خاص پړاو کې تولیدي ریښې پرځاي د دي چې دتولیدي ځواکونو دپرمختګ باعث شي خنډ جوړوي. ددي څخه وروسته دپاڅون پړاو پیل شي.
داقتصادي بدلون وروسته هر لوړه طبقه دبدلون سره مخ کیږي. ددغه بدلون له امله هغه ډله چې رامنځته کیږي دمادي معیشت دراتلونکي بدلون تعین یې خصوصا په فطرتي، سیاسي او ژور نظر سره وکړای شي. بل لوري ته قانوني، سیاسي، مذهبي، جمالیاتي او فلسفیانه نظریات هغه نظریاتي صورتونه دي، چې له امله یې انسان دتربګنیو او ټکرونو په اړه فکر اومبارزه کوي. مونږ دچا په اړه هغه رایې نه ورکوو چې نوموړي یې دخپل ځان په اړه لري.

همداسې مونږ ددغه بدلونونو عهد پلټنې دشعُور پر بنسټ نه کوو بلکه ددې برعکس دغه شعُوري وضاحت دمادي ژوند دمخالفتونو، دتولیدي ټولنیزو ځواکونو او دتولیدي ریښو تر منځ موجودټکر پر بنسټ کوو. هیڅ یو ټولنیز نظام تر هغه وخته پورې نه ختمیږي تر څو چې تولیدي ځواکونه خپل ځای څخه چې ورتیا یې ولري لاس رسی ونه لري. او نوي تولیدي ځواکونه چې دزاړو تولیدي ځواکونو ځای به نیسي نشي کولای چې راڅرګند شي. چې تر څو دا مادي اوضاع د پخواني نظام په تل کې ځان آماده کړی نه وي. انسان تل دهغه مسایلو سره مبارزه کړیده، چې نوموړي کولای شي چې ترسره یې کړي. که مونږ د دغه مسلې په ژوره توګه اندازه واخلو نو تل دغه خبره مخې ته راغلې ده چې مسله هغه وخت سر راپورته کوي چې کله دهغې ستونزې دحل کولو لپاره مادي حالات رامنځته شویدي. یا کیدلای شي چې د تشکېل په مراحلو کې وي. که لږ ځیر شو نو دانسان پخواني ځمکوال او دعصري پانګوالی تولیدي طریقې ته د ټولنې دبیلا بیل تکاملي پړاوونو نوم ورکولای شو. پانګوال تولیدي ریښې دټولنیز عمل وروستی تصادمي شکل دی. چې دا انفرادي تصادم نه بلل کیږي بلکې دا د ټولنې داوسیدونکو د ژوند دحالاتو سره تړلی دی. او بل کیدلاي شي ژبه د تصادم دمخالفت سره دپانګوالې ټولني په تل کې تکامل کوونکې تولیدي ځواکونه پخپله دمخالفت یا تصادم دختمولو لپاره مادي اوضاع مساعده کړي. نو مونږ ویلای شو چې دغه د بشري ټولنې تاریخ څخه مخکې دتاریخي مرحلې وروستی پړاو دی.

پوښتنه -دپانګونې د تکامل تاریخي رجحان څه دی؟

ځواب-
هغه خلک چې تولید کوي زښت په ظُلم او بدمعاشۍ سره شړلی کیږي او دغه احساساتي محرکات ډیر په بدنامه، چټل، لویدلي او د کرکې په بنسټ ولاړ وي. بزګران او دستکارو ته دشخصي شتمنیو په سترګه کتل کیږي، چې نوموړي دغه ملکېت په شخصي زیار او خپلواکۍ لاسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

راوړي وي. برعکس پانګوال د ډیرو زیاتو شتمنیو استحصال کوي. دغه پخپله دپانګوال تولید د داخلي قانون څخه راوځي. یوپانګوال ډیر زیات خلک دمرګ کندې ته وراچوي. ددې لاس دپانګوالو دلاسه د ډیرو نورو پانګوالو په شریک کیدلو تر څنګ محلي زیار یا کوښش چې پخپل منځي مرستې سره ولاړ وي او دسیاسي شعور، تخنیکي استعمال، منظمي کرني اونورو داسې، زیار په داسې شیانو کې بدلیدل، چې په مشترکه توګه سره کارولاي کیږي. ټول ذریعي تولیدات دټولنیز مشترکه کوښښ په توګه استعمالول، ټول محصولات په نړیوال بازار کې ښکېلول او د دې ترڅنګ پانګوال نظام ته نړیوال اهمیت او کردار بخښل هم دوام لري.

دډیرو لویو پانګوالو کمېدل چې زیاتره طبقه یې نوی مالک او اختیار لري دجبر، شکنجې، غلامۍ، تذلیل او استحصال لامل ګرځي. نو ددې ترڅنګ دکارګرې طبقې په کمیت کې هم اضافه کیږي. منظم او یواځې کیدلو لپاره هڅې کوي چې علت یې دپانګوال نظام تولیدي میکانیزم دی. دسرمایې واک او دتولید تر څنګ پخپله دغه پرمختګ ددوی په لاره کې خنډ ګرځي. دذریعي تولید راغونډول او د زیار ټولنیز رول آخر یوداسې ځای ته ورسیږي چې چېرته دپانګوال شخصي شتمنیو مرګ ضرور وي . هغه خلک چې خلک بې دخله کوي په خپله بې دخله کړای شي.

پوښتنه - ګلوبلویزایشن څه ته وایې ؟

ځواب-
ګلوبلایزیشن هغه اقتصادي تړون دی چې په ترځ کې یې نړیوال اقتصاد رامنځته شوی دی. چې له امله یې ډیر ولسي اقتصادونه دنورو اقتصادي معیشتونو ته اړباسل کیږي. چې پدې ډول هیڅ یو هیواد پخپل ځان بسیا او خپلواکه ندي. ځکه چې هر یو دبسیا کیدلو لپاره تبادلې ته اړ دي. یو پلان شوی نړیوال اقتصاد پخپله بد ندی ځکه چې دا دپلان شوي اقتصاد لپاره پرمختګ بخښي. خو دا دیو داسې نظام په واسطه ترسره کیدلای شي چې بنسټ یې ټولنیز عدل اود ذریعي تولید(فابریکې،تیکنالوژي، سرمایه) پر اجتماعي ملکېت باندې وي او کولای شي چې دبشریت د ودې باعث وګرځي.

خو پانګوال نظام پر شخصي شتمنیو او انفرادي پانګوال نظام په فکر ولاړ وي. او دافکر کوي چې څنګه زیاته ګټه ترلاسه کړي دغه ډول فکر دپرمختګ پر لاره یوه ستره ننګونه ګڼل کیږي او داسې چاپېریال ته لاره هواروي چې په هغي کې ډیر کم خلک دبې حسابه دولت او شتمنیو خاوندان وي او نور دټولنې اکثره طبقه یې ورځ په ورځ دغربت ښکار کیږي. په غریبۍ او غیر مساوي او ناانډولیز ځوی کې ورځ په ورځ اضافه والی راځي.

پوښتنه – په لوږه او غیرمساویانه وېش کې د ورځ په تېریدو ولې زیاتوالی رامنځته کیږي؟

ځواب-

اوس مهال دځمکې پر سر څه دپاسه اوه میلیارده خلک ژوند کوي چې د یو میلیارد خلکو لپاره دژوند اسانتیاوې مساعدیدلای شي. خو په لوږه او بې چارګۍ کې ورځ په ورځ اضافه والی راځي. څه دپاسه یومیلیارد خلک دخوراک دکمښت سره مخامخ دي او درې میلیارده خلک دلوږې د لیکې څخه لاندي ژوند کوي. دمایکروسافټ کمپني ددریو لوړو چارواکو سره دومره دولت موجود وو چې هغه دامریکې دهغه بودیجې څخه هم زیات دی چې لوږې دله منځه وړلو په موخه په پام کې نیول شوی. دمختلفو اقتصادي بازارونو ترمنځ دشیانو تبادله په منصفانه توګه نه ترسره کیږي. دیو لاس برابرې مختلفې ملکي یا نیشنل کمپنیانې دواک او قدرت خاوندانې دي چې دټولې نړۍ ۴۰ سلمه دولت او د تجارت په ۷۵ سلمه وسایلو قابض دی او دوی په نړۍ کې دخپلو ګټو پوره کولو په خاطر خپل شرطونه عملي کوي. دنړیوال اقتصاد له وېش څخه لویو هیوادونو ته برابره ګټه نه رسیږي.

خو دومره کیږي چې کم پرمختللي هیوادونه خپل اومه مواد لکه تېل، کانونه، کرنیز اجناس په پرمختللو هیوادونو په ډیر کم زیار او قیمت سره خرڅوي. چې له امله یې ددې پر ځای چې ناانډولتوب له منځه ولاړ شي نور هم زیاتیږي. خوار هیوادونه د داسې تولیدي شیانو خرڅولو لپاره مجبوریږي چې تیارول یې خورا ډیر زیار ته اړتیا لري. غریب هیوادونه دتخنیکي کمزورتیا له امله داسې شیان له لویو ځواکونو او پرمختللو هیوادونو څخه اخلي چې دوي یې دجوړولو توان نلري نو بیا دغه شیان دوی ته په لوړقیمت پربوځي. خو دغه شیان تیارول ډیر اسانه کار دی. ښکاره خبره ده چې پدې ډول کار کې څوک ګټې ترلاسه کوي او څوک تاوان. ددې هر څه ترڅنګ مونږ ویلای شو چې نړیوال اقتصاد دلویو غربي ځواکونو اوملټي نیشنل کمپنیو تر پنجو لاندې دي. او دوی کولای شي چې دخپلې خوښې قیمتونه، تجاراتي قوانین او اقتصادي اصول پر نورو تحمیل او مسلط کړي. دبیلګې په توګه په ۱۹۶۰ ز کال کې دبنرایه د یوې امریکي ټریکټر اخیستلو لپاره ۲۰۰ دکوفي بورۍ ورکولې، خو دا قیمت وروسته د یو امریکایي ټریکټر په بدیل کې په ۱۹۹۰ زکال کې ۶۰۰ بورۍ ته ورسیدل.

پوښتنه – ملټي نیشنل کمپني ولې دومره ځواکمنې دي؟

ځواب-
په ټوله نړۍ کې دملټي نیشنل کمپنیو نمو او پرمختګ دپانګوال نظام د تکامل پایله ده، چې زیاتره یې دانفرادي ګټو پر سر ولاړ دي. ددغه ګټې دلاسته راوړلو لپاره پانګوال پخپل منځ کې سیالي کوي. دوي خپل تولید، پلورل زیاتوي او دخپل تجارت لپاره نوي بازارونه ګوري. دموجوده بازارونو استحصال، ارزانه زیار او د ارزانه اومه موادو په خاطر په نورو هیوادونو کې سرمایه ګذاري کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې ټولو لاملونو له امله دولت دیوځو خلکو په منځ کې راغونډ شوه. دا پدې مانا چې دولت د لویو پرمختللوهیوادونو دیوځو لویو شرکتونو په لاس کې دي. چې دنړۍ په زیاتره شتمنیو یې کنټرول او برلاسي دي. کله چې دغه شرکتونه په معاشي توګه خپل شرایط تطبیق نه کړلای شي نوبیا دوی داستعماري هیوادونو سیاسي اونظامي برخې دخپلو ګټو په خاطر استعمالوي. دوی تل دخپلو ګټو لپاره دبشریت شُعار ورکړی دی. مونږ د دې شاهدان یو چې نوي استعماري قوتونه پر یوګوسلاویه، افغانستان او عراق باندي بمباري د بشري حقوقو ژغورلو په خاطر کړېده. چې فقط دخپلو ګټو د لاس ته روارلو لپاره یوه بهانه ده. دګلوبلایزیشن نظام دنیمګړتیا پټولو لپاره دپردې تر شا کار کوي. موجوده پانګوال نظام مونږ داسي تشریح کولای شوچې دوی په نړیواله سویه دعامې طبقې زیار باسوونکو استحصال او د نړۍ دهیوادونو دیوځوځواکونو او ملټي نیشنل کمپنیانو له لاسه استحصال شویدي. مانا ښکیلاک دی او دا پانګوال نظام دي.

پوښتنه - ایا دا مُمکنه ده چې پرته د پانګوال نظام خلاف جنګیدلودنړیوال مالي فنډ او نړیوال بانک خلاف وجنګیږو؟

ځواب-
دناانډوله شیانو تبادله چې غریب هیوادونه یې دغُربت اولویې کندې ته وراچولي دي. غریب هیوادونه اړ دي، چې ددوي څخه قرضه واخلي چې په پایله کې یې په بشپړه توګه غلام شي. دقرضونو له امله دوي دنړیوالو ادارو اقتصادي پلانُونه او نړیوالو اړیکو دجریان په خاطر دوي دې ته اړ ابستل کیږي چې ټولې خبرې ومني. نړیوال مالیاتي فنډ، نړیوال بانک او نړیوال تجاراتي سازمان دپانګوال نظام دپیاوړتیا باعث ګرځي. له دې ځواکونو او ملټي نیشنل کمپنیانو دوی ته امکانات او پیسې ورکوي چې دوی مستقیما ددوی دتګلارو دجوړولو او واک کې برابر شریک خاوندان دي.

ددې ادارو اصلاح او جمهوري کول ناممکنه خبره ده، ځکه چې که د دغې ملټي نیشنل کمپنیانو لپاره دوی ګټور کارونه او اړتیاوې پوره نکړي نو بیا ملټي نیشنل کمپنیانې پر دوي باندي امکانات او پیسي بندوي او پرځاي یې نوي اداري رامنځته کوي. دملټي نیشنل د ځواک بنسټ په پیدواري ذریعو باندي کنټرول او د دوي خپلول دي مانا داچې دمشینرۍ، فابریکو، ځمکو او سرمایې خپلول دي. ترڅو چې دغه منصب خواران بې واکه شوي نه وي او دولت دخلکو جمهوري کنټرول کې نه وي راغلی نو دغه اوضاع نه اصلاح کیږي اونه ګټه تري اخیستلای شي.

پوښتنه - په سټایل، پراګ، لندن، پیرس، سپین، یونان او وینس کې د لاریونونو عوامل څه وو؟

ځواب-
نړیوال مالیاتي فنډ او نړیوال بانک لخوا چې ځینو هیوادونو ته تش په نامه مرسته ورکول کیږي او په ترځ کې یې تګلارې جوړیږي. دغه ټول هغه څه دي چې دنړۍ ډیر پانګوال یې دخپلو شتمنیو دزیاتولو لپاره کوي. داپدې مانا چې د دولت لخوا هغه وسایل چې عادي خلکو ته ورکول کیږي وسایل نه، بلکې د روغتیا پر اسانتیاوو برید، په معاشونو کې کمی، معاشونه کمول، اضافې بونس نه ورکول، او په نورو داسي ډیرو شیانو کې کمی دکارګرو په قوانینو کې نه اصلاح او ولسي فابریکې شخصي کول شامل دي. په غریبو هیوادونو کې پدې ډول تګلارو باندې لا ډیرکار روان دی اوترځنګ یې دملټي نیشنل کمپنیانو په واسطه د دغه قُدرتي وسایلو لُوټ چُور هم شروع دي.

چې له امله یې دغریبې او شتمنې طبقې تر منځ توپیر زیاتیږي. په لوړه کې زیاتوالی او چاپیریال دبربادي سره مخامخ کوي. دا لاریونونه چې پیل یې دسټایل نه شوی وو اوس مهال په هر هغه ښار کې ترسترګو کیږي چیرته چې دمالیاتي فنډ، نړیوال بانک او د نورو نړیوالو مالي ادارو غونډې ترسره کیږي. دا په ریښتیا دځوانانو اوزیاراېستونکو د یووالي او ددوی دنړیوالتوب یووالي اشارې دي.

پوښتنه - آیا دیوې جلا ټولنې جوړښت مُمکن دی؟

ځواب-
په ټوله نړۍ کې دمالیاتي بودیجې ادارې او نور داسې استعماري سازمانونو پرخلاف کېدونکي لاریونونه ددوی دتګلارو نړیوال مخالفت څرګندوي. خو مونږ دغه ټول ناانډولتوب له منځه وړل غواړو. نو بیا اړتیا ده چې په نړیواله توګه یو منظم خوځښت منظم کړل شي. چې پدې کې دکارګر خوځښت او د دې ترڅنګ ټول انقلابي بدلون دي.
دا خوځښت دیوملټي نیشنل کمپني او یا دبلې کومې غټې ادارې د له منځه وړلو تره حده نه دي پکار، زمونږ زیار باید دپانګوال نظام له منځه وړلو پورې وي. بانکونه او لویې مالي کمپنیانې باید په ولسي تحویل کې واخیستل شي. دملټي نیشنل کمپنیانو جمع کړای شوی دولت او شتمني باید په نړیوال اقتصاد تایبد او دهغه له لوري استعمال کړی شي. او هم دخلکو دجمهوري کنټرول لاندې په سمه توګه داکثریت طبقې د ګټې لپاره استعمال کړای شي. یو سوسیالسټ انقلاب یواځینی بدیل دي. دغه فقط مُمکن نه، اړتیا ده. دغه ډول انقلاب او بدلون دیوې لوې کارګري طبقې په نمایندګۍ کې دیو منظم خوځښت لخواء ممکن دی پدې خوځښت کې باید دټولنې هغه خلک هم واوسي کوم چې دپانګوال نظام دجبر ښکاردي.

پوښتنه - دخلکو د دغو خبرو څخه څه مانا اخیستی شوو، چې وایې هغه سوسیالسټ دی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب-
دمارکس داصطلاح پر بنسټ سوسیالیزم دپانګوال نظام او کمیونزم تر منځ دیو عبوري دور په توګه فکر کیږي. یو داسې نظام ته لاس رسی منو چېرته چې په ریښتني ډول دیو چاڅخه دهغه داستعداد مطابق او هر چاته دهغه دارتیا مطابق ورکولو خپلوي منځته ته راځي. د دې لپاره ریښتنی بازار دمتبادل په توګه سوسیالسټ هم ویل کیږي. خو شرط دادی چې ددوي مقصد دپانګوال نظام له منځه وړل وي او په ریښتني توګه دکارګرانو دجمهوري سوسیالیزم راوستل یې هدف وي.

پوښتنه -آیا دامکنه ده چې دپانګوال نظام پر ضد جنګ پرته دیوي اداري یا شخص خلاف جنګ کیدلای شي؟

ځواب-
په ناانډولیز نظام کې چې غریب کارګر په کې دغُربت اولوړي شپې تیروي او په ډیرو ستونزو کې راګېر وي دلویو ځواکونو د ادارو لطرفه قرض دار، همدا لامل دی چې همیشه غلام پاتې شوی دي. دخپلې نامساعدې وضعې له امله ددغو ادارو لطرفه ورکړل شوی پلان او قوانین پر ځان منلو ته اړشوی او دغه ټولې ادارې دپانګوال نظام دپیاوړتیا باعث ګرځي. دنوموړو ادارو اصلاح او جمهوري کول ممکنه نه بریښي، که چیرې دغه ادارې لویو ځواکونو ته ګټورې ثابتې نشي نو پر ځای یې نوې ادارې رامنځته کوي او دوی له منځه وړي.

پوښتنه - انقلاب څه ته وایې ؟

ځواب-
دنورو تاریخونو ترڅنګ دانقلابي تاریخ په اړه هم باید داوویل شي چې څه وشول؟ او څنګه وشول؟ خو دغه به یوه نیمګړې خبره وي. دبیان څخه باید دغه معلوم شي چې دا څه وشول؟ څه بل شانته ولې وشول؟ دا داسې ولې نه کیږي؟ پیښې ته خو نه دکمپاین یوه برخه ویلي شو او نه دغه دمخکې څخه پلان کړل شوی پلان- دوی باید دخپلو قوانینو تابع وي.
دخلکو په تاریخي پیښو کې ونډه دانقلاب یو داسې ځانګړتیا ده، چې په اړه یې شک نشي کیدلاي. په عادي حالت کې دولت ځان د ولس څخه لوړ ګڼي. هغه که چیرې جمهوري یا دیکتاتور دولت وي. او تاریخ هم داسې کارپوهانو جوړولو کې مرسته کوي لکه بادشاه، وزیران، بیوروکریټ او دپارلمان وکېلان .

خو کله چې هغه وروستۍ شپې راورسیږي چې په خلکو کې دموجوده نظام پر خلاف زغم مخ په خلاصیدوشي. نو زوړ نظام او د دې چلونکي دسیاسي نظام څخه په زوره بیا اېستل کیږي. او ټول روایاتي نماینده ګان یو طرف ته او یو نوي نظام ته لاره هواروي. دپایلي مثبت والی او منفي والی او د دې تشریح به اخلاق پرستو ته پریږدو. تر کومه حده پورې چې زمونږ خبره ده نومونږ به حقایق لټوو. څکه چې دتکامل عیني حالت مونږ ته دا بخښي. زمونږ په نظر دانقلاب تاریخ هغه دی چېرته چې خلک دخپل قسمت بدلولو لپاره بل تاریخي میدان ته ورو ورداخلیږي او لاس وهنه کوي.

پوښتنه - انقلابي ګوند څه ته وایې ؟

ځواب-
یو ګوند فقط تنظیمي مساحت، یو نوم، یو بیرغ دخلکو راغونډول او مشینونو نه وي. دیو مارکسسټ لپاره ګوند، یو نوم، یوه برنامه ، دکار طریقه، فکرونه او روایتونه موجود وي. اوبیا چېرته چې په لوي شمېر کې ګوندونه او یا مشینرئ مانا ورکوي. نو پرته له کوم شکه دا هم اړینه ده چې دغه نظریې او مفکورې دکارګرو غوړونو ته ور رسول پکار دي او دا هم یوه لاره او ګوند ته اړتیالري. د مارکسسټۍ ګوند لپاره اړینه ده چې له پیل څخه خپله نظریه او د برنامې بنسټ پیاوړی کړي.

چې دغه په خپله د کارګرې طبقې د ټولنیزې تاریخي تجربې پایله وي. له دې پرته دوی هیڅ نه وي، د انقلابي ګوند جوړښت تل د اتلانو د راغونډولو، د دوی د روزنې او تعلیم په صورت کې کیدلای شي. چې دغه د ګوند په ټول ژوند او مبارزه کې ملي رول پلی کوي. دغه د مسالې لومړۍ برخه ده، خو فقط لومړۍ برخه. دویمه برخه ډیره کرکېچنه ده، هغه دا چې د کارګرې طبقې زیاتو ملګرو ته څنګه خپل مرام او تصّورات ورسولای شې.

پوښتنه - د انقلابی ګوند اړتیاولې پیښیږي؟

ځواب-

د یو مارکسسټي نظر دا مسولیت دی چې د کارګرې طبقې خوځښت ته د تجربې د عُمومی اُصولو پر بنسټ رنګ ورکړي، چې وکولای شی، د کارګرې طبقې ټولنیز یاداشت وګرځي. د خوځښت په داخل کې زمونږ ځانګړی رول او وجود، د دې خبرې جواز ګرځیدلای شي. که کارګره طبقه غواړي چې ټولنې ته بدلون ورکړي نو بیا د یو داسې ګوند چې یادونه مو یې کړې ده، جوړښت ډیر اړین دي. انقلابي چانسونه د یو ټاکلي وخت پورې نه وي. که کارګره طبقه وغواړي چې انقلاب په راوړلو کې بریا ومومي، نو بیا واکمنه طبقه د خپل دفاع په خاطر ډیر ژر د کارګرو دغه خوځښت تر پښو لاندې کوي. له بده مرغه د کارګرو طبقې پر واک د قبضه کولو زیارونو د تاریخ له داسې پیښو ډک دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بیلګې په توګه په چیلی کې ۱۹۷۲-۷۳ دوران کې د یو انقلابي ګوند وجود په یو ورځ کې ندی تشکیل شوی. هم دغه تاریخ مونږ په ۱۹۶۸-۶۹ کې په پاکستان کې کتلی شو. دغه باید په شعُوري توګه تشکیل کړای شي. او دغه جوړښت په نړیواله سویه موجود د کارګرې طبقې په زیار او د له مخې موجودو ګوندونواو په ټولو کې د لاسوهنې له لارې پکار دي. د انقلابي ګوند او مشرۍ شتون د طبقاتي مبارزې په پایله کې داسې اغیزمن ثابتیږی لکه چې د قامونو په جنګونو کې د پوځ او ستر ځواک معیار، کردار او ورستنی اغیزمن ګڼل کیږي. څرنګه چې په جنګ کې په ناځاپه توګه ستر درستیزوالان جنګ ته نه ودرانګي هم داسې د یو انقلابی ګوند جوړښت هم ناځاپه نشي کیدلاي. دغه باید تر کلونو او لسیزو پورې په سمه منظمه توګه تعمیر کړای شي.

ټول تاریخ او بیا په تېره د شلمې پیړۍ تاریخ مونږ ته هم دغه راښایی. د کارګرې طبقې شهیده او لوړه انقلابی مشره روزالکسمبرګ تل په دا خبره زور راوړی چې خلکو! انقلابي خوځښت د انقلاب لاره ده. نو د نوموړې خبره بیخي سمه ده. د انقلاب په دوران کې خلک ډیر ژر زده کړه کوي. ولې چې هغه انقلابي کیفیت وي، هم دا ډول چې دا تر ډیره وخته پورې پر ځای نشي ټینګیدلی. ټولنه هم په دوام داره توګه د پاڅون په شکل کې نشي ساتل کیدای، نه خو د تجرباتو تر لاسه کولو لپاره دومره وخت وي، او نه کارګره طبقه دومره وخت لري چې په مزو مزو د چاپیریال څخه زده کړه وکړي. کله چې د ژوند او مرګ مساله وي نو د نیمګړتیاوو ډیر لوی قیمت ورکول په مونږلازم شي.

لحاظه د دغه خبرې اړتیا ده چې د خلکو پر خوښه خوځښت له ګوند، برنامې، وړاندې اوضاع، تګلارې سره، مانا د انقلابی ګوند سره ونښلوو. باید د دغه کنټرول د یو منظمې مشرۍ په لاس کې وي. پانګوال نظام به په خپله له منځه نه ځي، د دغه نظام هر بُحران به مونږ ته بیلا بیل مشکلات راوړي. فقط په نړیواله توګه د کارګرې طبقې شعُوری زیار او د انقلابي مشرۍ جوړښت کولای شي، چې د پانګوال نظام په تابوت کې وروستنی میخ وټومبي.

هم دا علت دی چې پرته له کومه شکه مونږ ته د بغاوت اړتیا نشته، خو د کارګرې طبقې مطلب د ټولنې د ډیرکیو طبقې شعُوري خوځښت ته اړتیا تر سترګو کیږي. مونږ ټول توپیر لرو، او دغه هیله باید ونلرو چې په یو شپه کې به ټول خلک په خپله یو پایلې ته ورسیږی، اوپه سبا کیدلو به ټول په ګډه انقلاب رامنځته کړو. مونږ ټول په مختلفو وختونو کې له مختلفو پېښو زده کړه کوو. د انقلابي فکر شتون په دې خاطر اړین دی چې د ټولو خلکو په راغونډولو دوی ته د ټولنې د بدلولو مسولیت ور په غاړه کړای شو.

پوښتنه – **کمونیسټ مینی فیسټو (مرام نامه) د سیاسي مبارزې کولو لپاره کوم بنسټیزه مارکسسټې أصول وړاندې کړي وو؟**

ځواب-

کمونسټان(خلکیان) د جدي موخو په خاطر د کارګرې طبقې د جدي ګټو لاس ته راوړلو لپاره مبارزه کوي. خو هغه خوځښت چې په جریان کې وي، مارکسسټان راتلونکي خوځښت ته پاملرنه کوي، او د هغه مشري په غاړه اخلي. خلکیان د بلې کومې کارګرې طبقې ګوند پر ضد کوم جلا ګوند نه جوړوي. او د کارګرې طبقې د مفاد پرته بل کوم مفاد نلري. دوی بیل کوم داسې اصول ځان ته نه غوره کوي چې د ترقۍ باعث کیږی، چې له دې دوی وکولای شي چې کارګره طبقه په کوم خاص صورت کې وړاندی کړای شي، یا په بله کومه اوضاع کې یې وساتي.

خلکیان له نورو کارګرو ګوندونو څخه دومره توپیر لري، چې لومړی د مختلفو کارګرو په ملکي زیار کې دوی پرته له کوم ملکي توپیره د کارګر طبقې ګډ مفاد په راوړولو زور راوړي، او له دې دوی د کارګرو ګټې روښانه کوي.

دویم دا چې د پانګوال طبقې پر ضد چې د کارګرې طبقې زیار له کومو روزنیزو پړاونو څخه تیریږی، په هغه کې خلکیان په هر ځای او تل د ټولنیز حیثیت په څیر د ټول خوځښت نمایندګي کوي.

د کمیونسټانو هدفونه د نورو کارګرو ګوندنو څخه جلا نه دي، مطلب د دوی هدف د کارګرې طبقې یووالې او منظم کیدل دي. باید د پانګوالې طبقې زور له منځه یوړل شي، او کارګره طبقه واک ته ورسول شي. د کمیونزم یواځینی هدف د شخصي شتمنو له منځه وړل ندی، بلکې د پانګوال نظام شتمني له منځه وړل دي. او دا باید یاد وساتل شي چې د کارګرانو هیڅ وطن نه وي، او چې کله دوی هیڅ نلری نو څوک به څه له دوی څخه په زور واخلی.

پوښتنه- د سوسیالیزم د حتمي کیدولو په اړه د مارکس څه نظر وه؟

ځواب-

مارکس چې د پانګوالې ټولنې په سوسیالسټې ټولنې کې د بدلیدولوکومه پایله وړاندې کوي. هغه د موجوده وخت د ټولنیز تکامل د اقتصادي قانون لاندې تر سره کیږی. د مارکس د مړینې وروسته په پنځوسو کلونو کې د زیار ټولنیز صورت په ډیر تُندوالی سره پرمختګ کړی دی، او د زرګونو صورتونوپه خپلولو خپله څرګندونه ډیره روښانه کړې ده. لویو تولیداتو کې اضافه، کارګر خوځښتونه او سازمانونو تر څنګ د مالیاتی سرمایې قوت او پراخوالی کې چې کومه بی شمیره اضافه رامنځته شوې ده، د سوسیالسټې ټولنې د عملي کیدلو جواز دي. د دغه بدلون فکري او اخلاقي قوت ډیر خوځون، او دغه ته عملي بڼه کارګره طبقه، چې روزنه یې په خپله پانګوال نظام تر سره کړې ده، د بدلون ذریعه کیدلی شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پانګوالي طبقې پر ضد د کارګرې طبقې مبارزه مختلف صورتونه لري. د دغه پيل له اقتصادي زيار څخه کيږي، او بلآخره په سياسي صورت بدليږي. چې هدف يې سياسي واک د کارګرې طبقې برپا ده. چې کله توليدات ټولنيز صورت خپل کړي نو بيا توليداتي ذرايع په لازمه توګه د ټولنې شتمني وګرځي. مطلب هغه خلک چې خلک له کاره شړي، په خپله وشړل شي. له دې بدلون وروسته به په سمدستي توګه د کارګرانو په توليداتي قوت کې ډير زياتوالی راشي. د کار وختونه به ځای ته راشي. او د ورکوټيو صنعتونو د وروسته پاتې او خوره وره توليداتو ځای به ټولنيز او ښه زيار ونيسي. پانګوال د صنعت او د کرنی ترمنځ تړاو ريبي. سوسياليزم چې ډير پرمخ تللی نظام دی، د دغه ډول تړون د تړولو لپاره به له سره بعضې نوي عناصر تشکيلوي. د صنعت او کرنی ترمنځ د ټولنيز زيار په يو ځای کولو او د ساينسي شعُوري تطبيق په ترڅ کې دغه يووالی رامنځته کيږي. او د دې تر څنګ له سره بشري نفوس تجزيه کيږی. هم دا رنګه د کليوال وروسته پاتی والی، ځانګړيتوب او بربريت تر څنګ په لويو ښارونو کې د خلکو په غير فطري توګه راغونډ شوی ټولنغونډ به هم له منځه يوړل شي.

اوسنی پانګوال نظام د لوړو صورتونو يو نوی کورنی نظام، د ښځو لوړوالی، او د نوی نسل د روزنې په اړه نوي حالات وزيږول. په عصرې ټولنه کې د پانګوال نظام له لوري د ماشومانو او ښځو د زيار استحصال او د کورني نظام حتمي ګډوډي، انتهايی ويرونکې، د تباهی وړ او ناوړه صورتونه خپلوي. خو د معصر صنعتي توليد د ټولنيز انداز په ترڅ کې او د يو منظم عمل له چوکاټه د باندې د ښځو، ځوانانو او د دواړو جنسونو سره تړاو لرونکي، بچيانو ته يو اړين کردار سپاري چې له دې لارې د جنسونو د تړاو او د کورنی يو لوړ صورت يو نوي اقتصادي بنسټ حتما ورکوي.

ښکاره خبره ده چې د کورنی عيسايي بيوټونک هيت(ظاهری صورت) حتمي او کامل خيال کول يو بې چوکاټه خبره ده. ټول پخواني رُومي، يونايي يا شرقی هيتونه(صورتونه)که په ټولنيزه توګه وکتلی شي، نو دغه دتاريخي تکامل کړی دي. له دې پرته دا خبره هم روښانه ده، چې په حقيقت کې په ټولنيزه توګه زيار ابستونکي ټول چې په دوه جنسونو او د هر ډول عمر خلکو څخه وي، په مناسب حالاتو کې په لازمه توګه د بشري پرمختګ سر چينه وګرځي. او دا چې په خود ژو او وحشيانه پانګوال صُورت کې چې چېرته يو کارګر د توليداتو د کړنې له امله ژوندی وي، او دا نه چې توليداتي کړنه د کارګر لپاره وي. دا حقيقت د اداري فساد او غلامو مريضيو سرچينه وګرځي.

پوښتنه- د تاريخ مادي تصور څه دی؟(د لينن وضاحت)

ځواب-

پخوانی ماده پرستي نامکمله، غير مستقل مزاجه او يو طرفه ده. او د دغه ټولنې ساينس د مادي بنسټونو سره نښلولو او بيا د دغه پر بنسټ د ساينس له نوي سره تشکيل کولو ته اړتيا ده. او دا چې د ماده پرستی له نظره شعُور د ذات يا شخصيت څرګندونه ګڼل کيږی، دا نه چې له دې هم چپا.

هم دا رنګه چې کله مونږ د ماده پرستی نظر تطبيق د انسانانو پر ټولنيز ژوند کوو، نو بيا دا خبره مخې ته راځي، چې ټولنيز شعُور د ټولنيزې هستی پيل يا څرګندونه ده. بشر د فطرت سره څنګه لاس او ګريوان دي؟ مطلب د توليداتو هغه عمل چې له امله يې انسان خپل ژوند په ځای ساتی او له دې دا خبره هم روښانه شي چې نوموړی د توليداتي اړيکو تشکيل څرنګه رامنځته کيږي. او د دغه په ترڅ کې څه رنګه ذهني تصّورات او مفکُورې رامنځته کيږي. بشری ټولنه او دغه پر تاريخ د مادي نظر د بنسټيز اصولو تطبيق ډير په بشپړه توګه داسې وړاندې شوی دي.

د خپل ژوند د ټولنيزو توليداتو په ترڅ کې خلک له يو بل سره په داسې خپلويو کې وتړل شي چې کوم د حتمي تر څنګ د دوی د هيلو د طبعيت پر ضد هم وي. مطلب هغه توليداتی ريښې چې کومې د مادي توليداتي ځواکونو د ودې د مخصوصې کچې سره سمون خوري.

د ټولنې اقتصادی جوړښت هم د دغه توليداتي ريښو په ترڅ کې منځ ته راځی. هم دغه هغه ريښتنی بنسټ دی، چې پر دغه يو قانوني او بهرنی سياسي جوړښت ولاړ وي. او د ټولنيز شعُور مخصوص صورتونه هم دغه سره سمون خوري. د مادي ژوند توليداتي طريقه د ټولنيز، سياسي او د فکري ژوند د عمل تعين کوي.

د تاريخ مادي تصّور د کشف کولو له امله يا که په وضاحت سره وويلی شي، چې د ماديت (فلسفيانه ماديت) د ټولنيزو څرګندونې د مرکزيت پورې پرله پسې پراخوالی د دې باعث شو، چې په مخکې تاريخ کې موجود وه. او د دوه لويو نظرياتي نمګړتياو د له منځه وړلو باعث شو. لومړی دا چې هغوی ډير نه ډير فقط د بشري تاريخ د کړونو د نظرياتي هڅو څيړنه کوله. خو د دغه هڅو د بنسټونو هيڅ ډول څېړنه به نه کېدله. او نه به د ټولنيزو ريښو د تکامل په نظام کې پټو يا بربنډو قوانينو تعين کېده، او نه دوی دغه خبره مخې ته کېدله چې د دغو ريښو کړه وړو په دغه امر دي. چې آيا د توليداتي پرمختګ سويه تر کوم لېوله پورې ده؟

دويم دا چې دغه ډول تيوري د نفوس د ډېرکيو خلکو د کړو وړو نمايندګي نه کوي. او حال دا چې په لومړی ځل د تاريخي ماديت له لارې د خلکو د ټولنيزو حالتو او په دغه کې د بدلون ساينسي او دقيقه مطالعه په لومړی ځل ممکنه شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مارکسیزم څخه مخکې ټولنپوهنه او تاریخ پوهنه له ایخوا دیخوا څخه را غونډه کړای شوې ده. دا د نیمګړو حقایقو راغونډول وو، او د تاریخي کړنې او د انفرادی اړخونو منظر کښې پرته هیڅ نه وو، د مختلفو اړخونو په ټولنیزه توګه جایزه اخستلو وروسته دغه د تاریخي کړنې په انفرادي اړخونو کې روان عمل سره د مختلفو طبقو د تولید او د ژوند د اوضاعي په اهمو سمو تعریفونو کې ګډل کیږي.

هم دغه غالب تصّور یا د دغه د تشریح د انتخاب د جایزې وروسته له دې حقیقت څخه پرده اوچته کړه، چې ټول تصّورات، مفکُورې او مختلف صورتونه د تولید د مادي څواکونو د پیښو څخه رازیږیږي. داسې مارکسیزم د ټولنې او د اقتصادي نظامونو د زیږښت، عُروج او د زوال د کړنې پراخی مطالعې ته لاره هواره کړه.

خلک خپل تاریخ په خپله جوړوي، خو د خلکو مانا د خلکو د ډیرکیو طبقې د هڅونې او کړو تعین کوم شی کوی؟ مطلب د بشری ټولنو ترمنځ د روان ټکرونو پایله څه ده؟ د بشر د ټولو کړو بنسټ او د مادي ژوند د تولید ښکاره حالات او شرایط څه وو؟ د دغه حالاتو د تکامل قانون څه ده؟ مارکس دغه ټولو خبرو ته په پاملرنې سره د تاریخ ساینسي مطالعې ته لاره هواره کړه، چې د دې له مخې د هر ډول تنوع او تضاداتو تر څنګ دغه یو عمل دی او د مخصوصو قوانینو تابع دي.

پوښتنه - د مارکسیزم د جدلیاتی فلسفې تشریح؟

ځواب-

جدلیات(ډایلیکټېسیزم) خو نه خیال دی او نه تصّوف، که دغه د ژوند عادي مسایلو پورې محدود نه کړای شي نو دغه یو ساینس دی، چې دا له دی کړکیچن او اوږد محاله اعمالو پوهې ته په لاس راسي کیدلای شي. د جدلیاتو او رسمي منطق ترمنځ هم هغه تړاو دی کوم چې د لاندنیو او بهرنیو ریاضیاتو ترمنځ وي.

د ارسطو د عامې قضیې منطق داسې پیل کیږی، چې الف مساوی دی د الف. دغه مفروضه د بی شمېره بشري اعمالو لپاره منل کیږی. خو په حقیقت کې الف د الف مساوی نه دي. که دا دواړه ټکي د محدث شیشې لاندې کیښودل شي، نو دغه پورته خبره به په اسانۍ سره مغزو ته ولویږي. دغه د یو بل څخه توپیر لري. خو دغه انتقاد کیدلی شې چې دغه فقط دیو ډول مقدار استعداد دي. د بیلګې په توګه یو پونډ بوره په اصل کې یو پونډ نه وي. یوه لوړه پیمانه کولای شي چې دغه فرق روښانه کړي. دا خبره هم سمه ده چې ټول شیان پرته له کوم داخلې خپل حُجم، وزن او رنګ بدلوي. چې دا په خپل ذات کې برابر یا مساوي نه وي. یو سوفسطایي ویلي دي، چې په یوه خاص شیبه کې یو پونډ بوره د یو پونډ وزن مساوي یا برابره وي.

که دغه پیچلې او د شکمنې قضیې عملیې قدر له سترګو وغورځول شي، نو بیا به هم دغه نظریاتي کره کتنه تحمل نکړي شی یا ونه منل شي. مثلا مونږ یو ټکی شیبه په څه ډول په حقیقی توګه تصّور ته راوړی شو. دا که د وخت یوه اوږده مُوده وی نو بیا په دغه مُوده کې هغه شیبه خالصتا د ریاضی تجرید/جلولي دي. مطلب د وخت صفر. خو هر شی د وخت په داخل کې یا چوکاټ کې شتون لري. او شتون په خپله د بدلون د لاسوهنې پرته یو عمل دي. د پایلې په توګه هر وخت د موجودګۍ یو بنسټیزه عُنصر بدلون وي. (مطلب چېرته چې وخت وي او وخت په خپله یوماده ده! هلته موجودګي وي، اوموجودګي په خپله یو بدلون وي،ځکه چې دغه د کمیتي پېښو په ترڅ کې واړه واړه بدلونونه ښکاره کیږي، چې وروسته د پېښدلو په صورت کې لوی بدلون رامنځته شي. خو دغه د کمیتی پېښو په معیار باندې اړه لري، چې دا وړې پیښې څومره معیاري وي او څرنګه کولای شي چې کمیتي او کیفیتي بدلونونه دایم وساتي(د افغانستان ثور انقلاب څخه د کمیتي او کیفیتي بدلونونو ډیر ښه مثالونه اخیستی شو، چې وروسته د انقلاب ماتوونکو عناصرو ښکار شول)

له دې وروسته مونږ دغه پایلې ته ورسیدو چې د الف د الف برابرکیدلو مطلب دا دی چې یو جنس د خپل ځان برابر وي. شرط دا دی چې بدلون بیاونه مومی، خو کله چې یو شی بدلیږی نه، هغه موجود هم نه وی.

په لومړي پړاو کې دغه ژوري خبری بې ګټې ښکاري، خو که حقیقت ته لاړ شو نو دغه د ورستۍ پریکړې په څیر اهمیت لري. یو طرف ته د الف د الف سره برابریدلو قضیه زمونږ د ټولې پوهې څخه جلاکیدل دي. خو بل لوری ته هم دغه خبره زمونږ ټولې نیمګړتیاوې په ډاګه کوي. د کومې تېروتنې پرته مونږ الف برابر د الف قضیه کارولای شو، خو کله چې د یو څه حدودو په چوکاټ کې وی، نوکه چیرته د یو زبردست کار په دوران کې په الف کې کمیتی بدلونونه د نشت برابر وي، نو بیا مونږویلی شو چې الف د الف برابر دي.

د بیلګې په توګه په هم دغه طریقه د یو پونډ بوره خرڅونکي او اخیستونکي ترمنځ د راکړې ورکړې خبره جوړه کیږی، هم دغه ډول د سترګې د حرارت درجې هم ټاکلې کیږی. یو څه مُوده مخکې د ډالرو د اخیستنې دټاکلو قوت هم داسی کیدل. خو کمیتي بدلونونه بعضې وخت د چوکاټ څخه لرې په کیفیتې بدلونونو واوړي. کله چې یو پونډ بوره د اوبو یا تیلو سره یو شي، نو بیا دغه یو پونډ نه پاتی کیږي. او کله چې یو ډالر د یو جمهور ریس په جیب کې وي، نو هغه یو ډالر نه وي. په یو نازکه اوضاعه کې مقدار په معیار بدلیدلی شي. د دغه شیبې معلومول د ټولنپوهنې په شمول د نورو علومو څانګو ته ډیر اړین او کړکیچن کار دي. هر کارګر په دغه ښه پوهیږي، چې نوموړی دوه بیل شیان یو شانتې نشي جوړولای. څرنګه چې د پیتلو له سیخونو څخه د یو لړ څه بدلون وروسته تبر یا توره جوړیږي. خو دغه بدلون به تر یو حده پورې پکار وي. (دغې ته زغم یا تحمل ویلی کیږی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم دغه تحمل ته په کتلو سره فکر کیږي چې ټولې ثوري یا شمشیرونه یو شانتی دي. (مطلب الف د الف برابر دی) کله چې دغه تحمل زیات شی نومقدار په معیار کښی بدل شی، یا داسې ویلی شوچې تبر یا شمشیر بې کاره شي.

زمونږ ساینسی فکر زمونږ د عادي عمل یوه برخه ده چې په دې کې تخنیک هم برخه لري. تر کومه چې د نظریاتو خبره ده نو د دغه لپاره هم د زغم اړتیا ده. چې دغه د الف برابر قضیې څخه نه رامنځته کیږي، خو د دې قضیې د جدلیاتي منطق څخه زیږون مومي. مطلب هر شی هر وخت بدلون مومي. د عام عقل ښه خبره په دغه حقیقت کې پټه ده چې دغه په تدریجي ډول له تحمل څخه مخکې وځي.

پانګوالي، اخلاقیات، خپلواکي او د کارګر دولت تر څنګ یو داسې سپک خیال هم د تجریداتو/نه ویشولو په څیر تړلی وي. مطلب پانګوالي د پانګوالي برابر وی، او اخلاقیات د اخلاقیاتو برابر وي. خو جدلیاتی فکر شیانو ته د دوی د بدلون په لرلید کې ګوري، او په مادي حالتو کې د هغه بدلونونه ټاکي چې له چوکاټه یې پورته، الف الف نه پاتی کیږي.((دلته د لیکوال مطلب دا دی چې الف کې واړه واړه بدلونونه ډیر اړین دي، هم دغه یو حالت دی چې الف الف نه پریږدي خو دا هیله باید ونشي چی دا بدلونونه به د چا په خوښه رامنځته کیږي،ځکه چې بدلونونه د ټولنې او یا د هغه شي فطرتي کړنې په ترڅ کې رامنځته کیږي، د بیلګی په توګه پانګوال نظام که هر څومره جبر، ظُلم، دورواغ یا بل څه چې د ټولنې انفرادي یا اجتماعی فکر له منځه وړولو لپاره ترسره کوي، یو ورځ یا شیبه کیدلی شي چې ریښتیا سره مخامخ شي، نو دغه رښتیا که د بدلون په ډول اخلي، مطلب د کامیابۍ په لوري یا د ناکامۍ په لوري، خو دغه وخت به معیاري وي)) هم داسې یو کارګر دولت، بیا دولت نه پاتی کیږي.

د یو نیمګړي خیال بنسټیزه نیمګړتیا دا ده چې دغه حقیقت بې حرکته ګڼي. حال دا دی چې حقیقت له ازله په حرکت باندی راروان دي.
جدلیاتي فکر نظریاتو ته تر ممکن حده پورې سموالی، پراخوالی، زغم او د ښه والي مواد ښیي. خو یوه روښانتیا چې نظریات تر عملي ژوندە پورې نږدې کوي. دغه مقام د یو عام پانګوال نظام له امله په وجود کې نه راځی خوولې د پرمختګ د یو خاص مرحلی پانګوالي ، او عادي کارګر دولت نه، خوولې د یو استعماری هیواد تر شا او خوا په یو وروسته پاتی هیواد کې کارګر دولت.

د جدلیاتی فکر د نیمګړتیا یا سپکوالي سره هم هغه خپلوي ده، کومه چې د روان انځور ددریدلي یا بی حرکته انځور سره وي. روان انځور د بې حرکته انځور پر ضد نه ولاړیږي، خو دحرکت د أصول په واسط بې حرکته انځورونه د یو تسلسل په ترڅ کې منظم کړي.((که مونږ په ښکاره اوضاع یا سیاسي حالاتو کې دغه جدلیاتی بیلګه پر ځای کړو نو د عربو او اروپا ورستیو خوځښتونه چې معیاری وو، خو د یو منظم کارګر یا سیاسي ګوند د نه شتون له امله په شا وتمبولی شو، خوولې دغه بیا تکراری خبره ده چې واړه واړه بدلونونو وروسته د معیاری بدلونونو په ترڅ کې وکولای شي، چې په راتلونکې کې نوي انقلاب ته لاره هواره کړي))

جدلیات له رښتیا څخه انکاري نده، خوولې دغه ډیر زیات رښتیا راسره داسی وکنډې چې مونږ هغه حقیقت چې د ازل راهسې د بدلون ښکار وي، ډیر له نږدی څخه کتلای شو. هیګل په خپل یو کتاب(منطق) کې د قوانینو یوه سلسله رامنځته کوی، د بیلګې په توګه د مقدار په معیار کې بدلیدل او هغه هم د تضاداتو په ترڅ کې مخ ته تلل.

د هیت(صورت) مواودټکر په تسلسل کې مداخله، د امکان په حتمي کیدلو کې بدلیدل او نور ډیر څه. د نظریاتی فکر لپاره دا هر څه دومره اړین دي لکه د قضیې لپاره چې لومړۍ کارونه وي.

هیګل د ډارون او مارکس څخه مخکې لیکلي وو، د فرانسه انقلاب چې فکر ته څومره پیاوړتیا ښلی وه، د دغه له امله هیګل د ساینس د پرمختګ له مخې وراندوینه کړې وه. بحرل دا د یو لوی انسان لویه وړاند وینه وه. خو هیګل صیب دې ته یو خیال پرستانه کردار او خوی ورکړ، نوموړي خیالی سیوری حتمي حقیقت وګرځول. خو مارکس په مقابل کې وویل چې دغه خیالی سیوري د مادي جسدونو د حرکت انځور دي. مونږ خپل دغه جدلیاتی ماده پرست ؤایو چې د دغه سیورو جوړې نه په اسمان کې دي او نه زمونږ د خپلواکه خوښۍ لاندې دي. خوولې دغه په ښکاره حقیقت، مطلب په فطرت کې دي. شعُور له شعُور څخه زیږون اخلي. ارواح پوهنه له جسدي علم، عضوعی نړۍ له غیر عضوعی نړۍ څخه، نظام شمسی د ستورو له غونډل یا وریځو څخه، د پرمختګ په هره پوړۍ د هر ګام مقداري بدلونونه په معیارونو کې بدلیږي. زمونږ د فکر په شمول د جدلیاتی فکر د بدلیدونکې مادي مختلف رنګونه او صورتونه نه دي. په دغه نظام کې د شیطان، غیر فانی رُوح، د قوانینو ورستني قدرونو او اخلاقیاتو لپاره هیڅ ځای نشته. جدلیاتی فکر د فطرت له جدلیاتو پیدا کیږي. او دغه رول په بشپړه توګه مادي وي.

ډارونیزم چې د مختلفو درجو له مقدار څخه د معیار ته د ختلو وضاحت کوي. د نامیاتي مادې په نړۍ کې د جدلیاتو لویه بریا ده.

دویم لوی کشف د کمیاوي عناصرو د اتوم د اوزان ټیبل دي. او له دغه وروسته یو بل کشف د یو عُنصر په بل عُنصر کې د بدلیدولو کشف کول دي. د هیت تر څنګ د درجه بندۍ پوښتنه هم له دې سره ډیر نږدې تړاو لري. چې دا په خپله په ټولنیز او فطرتي ساینس کې یو شان مهم والی لري. په اتلسمه پیړۍ کې د سویډن د نباتاتو پوهنمل چې شیانو د نه بدلیدولو کومه خبره کړې وه، په هغه کې د ونو او بوټیو د بهرني خصوصیاتو مطابق تشریح او درجه بندی شوي وه. د نباتاتو د علم هغه معصومانه زمانه د منطق د معصومتوب زمانې سره سمون خوري.

ځکه چې زمونږ فکر هم داسې پرمختګ کوي څرنګه چې دا نور شیان پرمختګ کوي. د نه بدلیدولو خیال هغه وخت په حتمي توګه له ښخه وه ایستلای شو، کله چې د بوټو د تکامل د تاریخ مطالعه وکړای شوه. او داسې د یو حقیقي درجه بندۍ بنسټ کیښودلی شو. مارکس چې له ډارون څخه په واضحه توګه یو بیل قسمه باشعُوره جدلیات پرست وه، او د بشري ټولنو ساینسي درجه بندۍ کشف یې د دوی د پیداواري ځواکونو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترڅ کې رامنځته کړی وه. نومورې د ټولنې د شتمنو په سر د اړیکو ساخت هم معلوم کړی وه، چې د ټولنې په سمه توکه څیړولو پورې اړه لري. د دولتونو او ټولنو نیمګړې درجه بندۍ ځای مارکسیزم ونیول. چې دا په خپله د جدلیاتي مادیت درجه بندي ده. د مارکسیزم طریقې خپلولو وروسته د کارګر د دولت د نظریی او د زوال ستني تعین کیدلی شي.

څرنګه چې مونږ ګورو چې دا به تباه کیدونکی جهالت او بی خبرې به یې د دغه تایید وکړي. په دغه کې هیڅ ځای مابعدالطبعیاتی یا عالمانه خبره ځای نلري.په نوي ساینسي فکر کې جدلیاتی منطق د حرکتي قوانینو څرګندونه کوي. بل لوري ته د جدلیاتی مادیت پرضد روان زیار د یو پخواني تیر شوی وخت، د منځنۍ پانګوالې طبقې تنګ نظري، د خپل ځان مطرح کونکو د پوهنتونو استادانو او له مرګ وروسته راتلونکې ژوند احساسات لرونکي څرګندونه یا ترجمانی کوي.

پوښتنه- طبقاتي مبارزه څه ته وایی؟

ځواب-

مونږ ټول پوهیږو چې په یوه ټولنه کې د بعضو خلکو موخې او کوښښونه د نورو خلکو د موخو او کوښښونو سره په ټکر کې وي. او دغه هم معلومه خبره ده چې ټولنیز ژوند د تضاداتو څخه ډک وي او دا چې تاریخ د ټولنو تر منځ او په داخل کې یوه مبارزه په ډاګه کوي. او دا پرته له انقلابه او انقلاب په شاتمبول، جنګ او سولې، جمود اوځندپرمختګ یا زوال پرله پسې په یو بل پسې ځي راځي.

مارکسسیزم په دغه سلسله کې د طبقاتي مبارزی نظریه وړاندی کوي. په ظاهره چې کوم انتشار او نېمګړتیاوې تر سترګو کیږی، په هغه باندې عملي کیدونکی قوانین کشف کوي. د کوم یو یا ډیرو ټولنو وګړیو ټولنیز زیارونو د مطالعې له امله زمونږ لارښونه د دغه زیارونو پایلو ته ساینسی لرلید په صورت کې کیدلای شي. او دغه متصادم زیارونه د دغه طبقو د ژوندانه طریقو او د حقیقت له توپیره زیږون مومي. چې دې کې هره یوه ټولنه تجربه کوي.

کارل مارکس په کمیونسټ میني فیسټو کې لیکی چې په تاریخ کې څومره ټولنې هم تیرې شوې دي، تاریخ یی له طبقاتی مبارزو څخه ډک دي. لکه د اقا او غلام، پیوډال او بزګر، پانګوال او کارګر، لنډ دا چې جابر او مظلوم دواړه هر وخت د یو بل سره لاس او ګریوان وو. او په یو داسې جنګ کې به په دوام داره توګه را سره مصروف وو، چې کله به دغه پټ وو او کله به ښکاره. او د دغه جنګ پایله به دا رواتله چې یا به یې په ټولنه کې بشپړه بدلون رامنځته کیدل او یا به د دواړو ښکیل ډلو تباهی حتمي وه.

د پیوډالۍ له کنډوالو راوتلې عصري پانګواله ټولنه هم د طبقاتی دوښمنانو په ختمولو کې پاتې راغله. دغه فقط دومره وکولای شول، چې نوې طبقاتو ته یی زیږون ورکړ. د جبر نوي وسایل یی رامنځته کړه. د پخواني صورتونو په ځای د مبارزی نوي صورتونه پر ځای شول. زمونږ د دور یا عهد مانا د پانګوال د دور روښانه خصوصیات دا دی چې طبقاتي دوښمنان یی ډیر ساده کړه. دغه پوښتنه داسې مطرح کیدلای شي چې دوه سیالي کونکي ټولي یې رامنځته کړل.

د دوه لوړو طبقو وروسته، چې دواړه د یو بل سره لاس او ګریوان دي. پانګواله او پرولتاریه-

د مارکس د کمیونسټ میني فیسټو څخه اخستلی شوي لاندی ټکي څرګندوی چې مارکس د عصری ټولنې د هرې منځۍ طبقې په حیثیت سره د ښکاره تجزیې په اړه څه ډول وضاحت کړی وه.

نن چې د پانګوالي طبقې په مخ کې کوم طبقات راولاړ دی په هغه کې په ریښتنی ماناکې پرولتاریه یواځینی انقلابی طبقه ده. نوری طبقې د عصری صنعت په مقابل کې وولیږی او اخر ورکی به شي. پرولتاریه د دغه مخصوصا او نه ورکیدونکی تولید دي. لاندنۍ طبقه، منځنې صنعت، ډکاندار، لاسي کارکونکي او بزګر.

دا ټول د پانګوالې طبقې پر ضد په دا خاطر جنګ تر سره کوي، چې دوی خپلو ځانونه د منځنې طبقې په څیر محفوظ کړي، لحاظه دوی انقلابی نه دی، خو څه چې یی درلوده د هغه خوښونکي دي. خو له دې هم ډیر بد،ځکه چې دوی د تاریخ د پایې د سرچپه تاواولو کوښښ کوي. که دوی فرضا انقلابیان هم وی، نو فقط ځان په پرولتاریه کې د بدلیدو له ویرې دي. لحاظه دوی د حال نه، د راتلونکی ګټو دفاع کوي. دوی دلته خپل نظر پر شا غورځوي او د پرولتاریه نظر خپل کړي.

په ډیرو لیکونو کې چې د تاریخ په اړه دي، مارکس د مادي نظر له لارې د تاریخ لیکلو ډیر لوړې او ژورې بیلګی ورکړي دي. د هرې انفرادی طبقې او بعضې وخت د یو طبقې په داخل کې موجود ګروهونو د حیثیت په تجزیه کولو سره واضحه کړې ده، چې ولې او څنګه هره طبقاتي مبارزه یوه سیاسي مبارزه وي. پورتنۍ لیکنه یې یوه بیلګه ده، چې مارکس د تاریخي تکامل د پایلې ټاکل وروسته د یو طبقې په بله طبقه کې د بدلید دوران چې کوم لومړۍ مراحل راځي، لکه د ماضی څخه د راتلونکی په لوري سفر، او د پیچلیو ټولنو د ریښو د تړون تجزیه کوي. د مارکس اقتصادي نظریه د دغه نظریی ډیر پراخ، ژور او تفصیلی تایید او د دغه عملي کیدل دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنه - د مطالعې په اړه د ټراټسکی څه نظر وه؟(۲۹میی ۱۹۲۳)

ځواب-

ګرانو ملګریو!

تاسو ګله کړې وه، چې تاسو د خپلې خوښې ۱۰٪سلنه کتابونه هم نه دي لوستلي، او تاسو پوښتلي دی چې دغې لپاره یو مناسب مهال وېش څنګه جوړ کړای شي. دغه یو ډېره پیچلی پوښتنه ده ځکه چې د دغه پریکړه هر شخص د خپلو مخصوصواړتیاو او جالبتیا ته په کتلو سره په خپله کوي. خو بیا هم دلته د دې خبرې یادونه اړینه ګڼم چې یو سړی څنګه د موجوده ادب په اړه با خبره پاتې کیدلی شي. که هغه ساینسي دی یا سیاسي او یا بل څه- د نومورې کړه وړه یوازې د وخت په مناسب تجزیه باندی نشي کیدلی خو د هغه سړې په سابقه روزنه باندې هم. ترکومه چې ستاسو د پارټیوته(د ځوانانوګوند) په اړه حواله ده، نو زه یوازې دومره مشوره در کولای شم چې تاسو د ټندوالی څخه کار مه اخلې. او ځانونه ډېر مه خوروی. د یو موضوع په پرېښودلو بلط موضوع ته تیښته مه کوي. او بل یو کتاب تر هغه مه پیل کوي، چې تر څو مو لومړی کتاب خلاص کړای نه وي، تر هغه چې تر څو مو پر مفهموم او مانا بشپړ غور او فکر، او پکې مسلکی شوي نه وی. ماته په را زړه دی چې زه کله ځوان وم نو ما هم فکر کول چې ماسره پریمانه وخت نشته. تر دې چې زه په زندان کې وم، نو ما فکر کول چې زه کله ټوله ورځ مطالعه کوم، نو بیا هم دا زما لپاره کافي نه ده.

داقتصادي ځانګې په څیر په نظریاتي ځانګه کې هم تر ټولو مشکل او وخت غوښتونکې مرحله د لومړی سرمایی راغونډول وي. یوازې د علم مخصوص عناصر(لکه د کار طریقه) باندی بشپړه لاس واکی. وروسته دغه د خپلو فکري کړونو اړین جز ګرځولو وروسته نه تاسو د دغه ځانګی ادب باندی پوهیدلی شي. چې تاسو ترې خبر یاستی. بلکې د علم پرهغه ځانګو هم تاسو پوهیدلی شي. چې له دې توپیر لري.ځکه چې په ورستی تجزیه کې د کار طریقه تل یو شان وي.

ښه خبره دا ده چې یو کتاب ولوستلی شي او بله ښه خبره دا ده چې په یو وخت کې پر یو ورې خبرې په بشپړه توګه برلاسي اوسېږی. یوازې هم دا لاره ده چې د پوهیدلو اعصابی استعدادنه په رښتیا هم په دغه فطری اوضاع کې وده وکړي. خو په یو بل پسی باور لاس ته راوړی او وده به وکړي. دغه لومړنی خبره په ذهن کې پر ځای کولو وروسته تاسو کولای شي، ځان ته په اسانی سره یو مهال وېش جوړ کړی. او بیا دیوې جالبتیا څخه بلې ته لاس رسی به تاسو ته یو جالب خوند درکړي.

پوښتنه – پرله پسی دوام داره انقلاب څه ته وایی؟

ځواب-

د نظریی دوام داره انقلاب عملي بنسټونه په دریو ټکو باندې ولاړ دي. د وروسته پاتی والی او معصرتوب پر نوم د ولاړې ټولنې واکمنان د خپل تاریخي او اقتصادي کمزوری له امله دغه واکمنان استعداد نلري. چې دغه ټولنې پر مختللې یا عصري کړي. په تاریخي توګه د پانګوال صنعتي انقلاب کومې غوښتنې چې باید پانګوالې طبقې بشپړه کړای وای. په دغه کې د هر قوم او ملکي دولت جوړښت، د عصري صنعتي ټولنې د جوړښت لپاره د اړین بنسټیز پلانونو رامنځته کول(انفراسټرکچر) د پیوډالیزم ختمول او کرنیز انقلاب د پارلیمانی جمهوریت رامنځته کول، او د مذهب له دولت جلا کول وي. پاکستان، افغانستان او د نورو نوآبادیاتی هیوادونو واکمنان له خپلواکی وروسته په دغه کې، هیڅ یو کار بشپړه نه کړای شو. او مخ پر زیاتیدونکې استعماري نظام کې هیڅ کله نشی کیدلای.

د دغه کارو د بشپړتیا په خاطر پکار وسایل لکه زورور صنعت، بانکونه او سرمایه باید په ملکي کنټرول کې واخیستلی شي. هم دغسې د ملکي جمهوري انقلاب پوره کولو په خاطر سوسیالسټ ګامونو اخیستلو ته اړتیا وي. هم دغه علت دی چې د انقلاب کردار دوام داره یا پیاوړی وي. په دغه اوضاع کې چې کومه طبقه د انقلاب مشري کوي دغه په تاریخي توګه د ټولنې عصري طبقه وي، مطلب صنعتي کارګره طبقه-

په خپله مشری کې دوی نور غم ځپلی او بزګران له ځان سره واخلي او د پانګوال نظام له منځه وړل به حتمي کوي او د دغه انقلابي سرکشی ترڅنګ د مسلح سوسیالسټ انقلاب پر را پورته کیدلو په یوه ټولنه کې سوسیالیزم نه راځي. د سوسیالیزم یواځنی حتمي هدف د طبقاتو څخه پاکه ټولنه ده.

یوه داسې ټولنه چې چیرته د استعمال شیان د اړتیا مطابق او د ټولنې لپاره وي. په یو هیواد کې او بیا په تیره یو وروسته پاتې هیواد کې موجود فرهنګ، صنعتی لوړتیا د هغه وړ نه وي چې د اشتراکي یا سوسیالیزم بنسټیزه غوښتنې پر ځای کړي. هم دغه علت دی چې که سوسیالیزم په یو هیواد کې راځی نو د سوسیالیزم پر ځای کولو لپاره به لومړی په ټوله سیمه او بیا په نړیواله توګه د سوسیالسټ انقلابونو د عمل پیل کیدل حتمي شي.

پوښتنه - ایا د سوویت یونین (شوروی اتحاد) له ړنګیدو څخه د سوسیالیزم ناکامي څرګندیږی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب-

د نن څخه ۸۸ کاله مخکې(د پخوانی روسي کیلنډر مطابق په ۲۶ اکتوبر او د معصر کیلنډر مطابق ۷ نومبر) چې کوم انقلاب رامنځته شوی وه، د هغه په واسطه په لومړۍ ځل کارګرواکثریت د لینن او ټراټسکی په مشرۍ مستقما په واکمنی باندی قبضه تر سره کړې وه. او د کارګرې طبقې ریاست ډېره یې کیښوده. ددې انقلاب په اماده کولو او رامنځته کولو کې د بالشویک(RSDLP) (B) ګوند اړین رول پلی کړی وه.

کارګرې طبقې د دروند اکثریت له لارې د ورکتیو جرګه ګیو له لارې په یو نظام کې منظم کیدلو وروسته په ټولنیز ډول دغه انقلاب ته زیږون ورکړی وه، او پر واک یی قبضه کړی وه. تقریبا د پنځوکالونه تر شپږ کالو پورې د دغه انقلاب بنسټ د دغه د بنسټ کیښودونکو په تکلارو مخې ته روان وه. خوولې د ۱۹۲۳-۲۴ وروسته د دغه انقلاب د زوال ورځی پیل شوې. د شوروي اتحاد د ماتیدولو وړاند وینا هم د ټولو څخه مخکې د دغه انقلاب مشرانو لینن او ټراټسکی کړې وه. خو نن د استعماري تبلیغاتو په ترڅ کې چې د کومو دوه حقایقو پټولو زیار کیږی هغه لاندې دي.

۱- پوښتنه دغه ده چې دغه هیواد روسیه د دغه انقلاب په واسطه د ۵۰ کالو څخه تر ۶۰ کالو کمه مودې پورې څرنګه د یو وروسته پاتې نوي آبادیاتي هیواد څخه د نړۍ دویم نمبر اقتصادي هیواد په توګه نړۍ ته مطرح شول.

۲- د سوویت یونین(شوروی اتحاد) له ماتیدو وروسته په روسیه او نورو سټالینستې هیوادونو کې بحران او د بشرې ټولنې چې کومه اوضاع ده، هغه له مخکې ښه ده که بده؟

په ۱۹۱۷ زیږدیزکال کې د زرشاهی له جبره چې په اکتوبر کې د انقلاب په زور بنسټیزه بدلون رامنځته شول، هغه دا چې منډیې اقتصاد په منصوبه بند(سوسیالسټ)کې بدل شو. مطلب د تولید دغه بیسټیزه بدلون چې په سوویت یونین (شوروی اتحاد)کې د پرمختګ کوم تندوالی یا پراخوالی رامنځته کړو، نو د دغه بیلګه د نړۍ په هیڅ ګوټ کې نه ښکاري.

تر۱۹۹۰ پورې شوروي اتحاد د سټیل په تولیداتو کې، په ماشیني تولیداتو کې، ټریکټر جوړولو کې، سړکونو، سیمټو، ډبرو سکرو، ګاز، تیل، ریل، د برېښنا په شمول نورو ۳۰ دیرشو اهمو او بنسټیزو صنعتونو په برخه کې په نړۍ کې ډیر تولیدات وړاندې کول. د دویم نړیوال جنګ وروسته په ۲۵ کالو کې سوویت یونین(شوروی اتحاد)چې د اروپا په مقابل کې کوم پرمختګ کړی وه، هغه تر ۱۹۷۵ پورې د دوی په مقابل کې دوه برابره وو. په دغه دور کې د هر کس په امدن کې ۱۶۰ فیصده زیاتوالی وه شه. د ټولنیز مصرف په برخه کې ۴۰۰ سلنه زیاتوالی وه شه ، ۵۶ میلیونه کورونه جوړ کړای شول. لومړۍ او منځنۍ زده کړې پر ټولو وګړو لازمې وې، د پوهې کچه تر ۹۹سلنه پورې ورسیدله. په نړۍ کې تر ټولو زیات ډاکټران، انجنیران، تخنیک کاران، ساینس پوهان او مسلکي خلک په روس کې را پیدا شول.

په څو ځانګو کې مثلا په خلایی څیړنه کې روسیه د امریکا په څیر هیواد وروسته پریښودل، د کورونو او ټرانسپورټ، کرایې، روس کې تر ټوله نړۍ کمې وې. په خوارکي توکو کې اسانتیا وه، چې د ټولو مصارفو تر څنګ پنځوس سلنه څخه زیات به د روسي کارګر په جیب کې پاتې کېده. پوهه،روزنه، درملنه او نورې ټولنیزې اسانتیاوې به وړیا وې. په یو څو کلونو کې کلنی پرمختګ او د تولید سلنه له ۲۸ نه ۳۰ سلنه پورې ورسېده. د هیڅ یوه هېواد پانګوال د دوی څخه مخته نشو تللی.

د روسیې تر ماتېدو پورې بې کاري یو جرم وو. د کار او بنسټیزه اسانتیاو ورکړه ددولت مسوولیت ؤ. دا پورتني معلومات، شمیر او تاریخي حقایق ټولې نړۍ د تاریخ په پاڼو کې لیدلي دي. دا هر څه د ذریع پیداوار د ملکیت د ریښو له بدلون، ځمکې، لوړصنعتي اقتصاد او د تقسیم بنسټونو د ملي ګرځولو، ټرانسپورټ، اقتصادي تبادله او په خارجي تجارت باندې بشپړه دولتي واک له امله ممکن شول. بشري تاریخ دومره ڼند پرمختګ د تاریخ په هیڅ یو دور او نظام کې نه وه لیدلی.

نن د یوې بربنډې پراپګنډې په ترڅ کې ټول خلک له دې څخه د بې خبره ساتلو هڅې کیږی. خو بل لورې ته هغه خلک چې د پرمختګ فقط دغه یو اړخ څخه د روسي او چیني افسر شاهي پیروکاران وګرځیدل، هغوی دومره لوی پرمختګ تر څنګ په دغه ونه توانیدل چې د شوروی اتحاد ماتیدلو او د واکمن نظام د ناکامیو دلیل ووایی.

شوروي اتحاد کې چې کوم انقلاب راپورته شوی وه، د هغه زوال د ۱۹۲۴ وروسته پیل شو. د دغه بنسټونو د انقلاب ترڅنګ روس په ۱۹۱۷ کې په اقتصادي، صنعتي، ټولینیز او فرهنګی توګه وروسته پاتی هیواد وه. او ورسره د لومړۍ نړیوال جنګ (۱۹۱۴-۱۹۱۸) د روس په بد حالي کې لا زیاتوالی وکړ. د جنګ په جریان کې او له دې وروسته ۲۱ هیوادونو د انقلاب له ویرې پر روس برید وکړ.ولې چې په روسیه کې د بالشویک انقلاب وروسته استعماري ځواکونو یره درلوده چې چیرته د دوی په هیوادونو کې هم دا رنګه انقلاب رامنځته نشي. هم دا علت وه چې دوی د دغه انقلاب په پیل کې د دغه انقلاب د له منځه وړلو هوډ وکړ. خوولې د دغه انقلاب د مشرانو سره مفکوروي او ګوندي استعدادونه موجود وو، چې له امله یې دغه استعماري قوتونو ته ماتې ورکړه. د دغه لپاره دوی دوه طریقې خپلې کړې.

۱- تقریبا درنیمو لکو مات ګوډ پوځ ټراټسکي د انقلابي عمل له لارې په ۱۸ میاشتو کې ۳ میلیونو سور پوځ ته ورسول. چې دغه پوځ په ډیرو جنګونو کې د استعماري ځواکونو او د دوی د ګوډګیانو پر ضدجګړه تر سره کړه، او بریاوې یې لاس ته راوړې، او تر څنګ یی د انقلاب په ساتلو کې لوړ ګامونه ترسره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- دویمه لاره دا وه چې د نړیوال کارګرانو یو ځای کول وي. په دا خاطر چې په روسیه کې راولاړ انقلاب د یو هېواد یا قام په خاطر نه وه او د کارګرانو د یو نړیوال ګوند مشری. په تر څ کې (د دویم نړیوال کمیونسټ ګوند چپ لاسی ګوند حزب له امله) د طبقاتی زیار له امله دغه انقلاب رامنځته شوی وه. هم دغه نړیوال کارګر ګوند له لارې لینن او ټراټسکي د ټولې نړۍ له کارګرو څخه خواست وکړ چې ددغې خپلې طبقې د بریا لپاره په نړیواله کچه مبارزه وکړي ددغه خواست په ځواب کې نه فقط په امریکا، بریتانیا، فرانسه او نورو استعماري هیوادونو کې کارګري طبقې د لاریونونو په صورت کې د بریدګرو پوځیانو د تیلو لېږد بند کړ. بلکې ددغه بالشویک خوځښت له امله د ډېرو هېوادونو پوځیانو د خپلو مشرانو امر منلو او برید کولو څخه انکار او بغاوتونه وکړل. ددې خبرې بنسټ په دا کې ؤ چې بالشویکانو په کومه نظریه انقلاب رامنځته کړی ؤ، هغه د کوم هېواد سوسیالیزم نه ؤ، بلکې د نړیوال انقلاب د لړۍ یوه کړۍ وه. په جولای ۲۰۱۱ کې لینن د امریکا مزدورانو په نامه یو لیک ولېږداوودوی. لیکې: ((مونږ به تر هغه مهاله په بنده کلا کې یو، چې تر څو د نړیوال سوسیالسټ انقلاب قوتونه زموږ مرستې ته نه وي راغلي.))

همدغه کال لینن په نومبر کې لیکي : ((د نړۍ تاریخ ددې خبرې شاهد دی چې مونږ د روسیې په انقلاب کې د هیڅ ډول تېروتنې څخه کار ندی اخیستی، ځکه چې دغه یوه اهمه اړتیا وه، بله کومه لاره پاتې نه وه. که په ټوله نړۍ کې سوسیالسټي انقلاب له بریا سره مخ نشي نو بریتانوي، امریکایی او فرانسوي استعمار به په روسیه کې د کارګري طبقې انقلاب او خپلواکي له خاورو سره خاورې کړي. مونږ هر څه د نړیوال انقلاب لپاره په اوبو لاهو کړل. مونږ تر بشپړې بریا پورې د نورو هېوادونو د کارګري طبقې په مرسته رسېدلی شو. ددغه پوځې او نړیوال کارګرې طبقې د مرستې او یووالي له امله په روس کې انقلاب خو راغی خو په یو څو پرمختلليو هېوادونو لکه جرمني، ایټالیا، فرانسه، هنګري او د بریتانیې په شمول نورو هېوادونو کې انقلاب پر مختګ ونکړ، نو همدا علت ؤ چې په روس کې انقلاب د یوازیتوب او بېلوالي ښکار شو. په جرمني کې هم دغه وخت کې درو انقلابونو سر راپورته کړ.

په دغه کې د نومبر ۱۹۱۸، جنوري ۱۹۱۹، مارچ ۱۹۲۱ او د اکتوبر ۱۹۲۳ انقلابي مبارزې او سرکښیانې شاملې دي. په ۱۹۲۲ کې لینن د دویمې نړیوالې مرکزي کومېټې غړیو ته مستقیما ویلي وو(برلن د جرمني زړه دی او د جرمني د اروپا زړه دی که په جرمني کې انقلاب نه کامیابېږي نو زمونږ د انقلاب تباهي حتمي ده. که د جرمني انقلاب لپاره مونږ ته د روسیې انقلاب د قربانولو اړتیا راپېښېږي. نو مونږ به یوه ثانیه هم ځنډ ونکړو، وروسته د انقلاب زوال دا وړاندوینه سل په سلو کې سمه ثابته کړه. بالشویکا انقلاب خو بچ پاتې شو خو د کورنیو جګړو استعماري بریدونو او په اروپا کې د انقلاب د ناکامېدو له امله په روسیه کې چې انقلاب یوازې پاتې شوی ؤ، د زوال پزیرۍ پر عمل باندې ژورې اغېزې وکړې. په وروسته پاتې روسیېه کې دغه افتونو د کمښت او قحط اوضاع رامنځته کړه، د بالشویک ګوند په سلګونو مشران د کارګر انقلاب دفاع کولو په صورت کې ووژل شول، چې ددغو خلکو د ځای نیولو په خاطر زیات شمېر مفادپرست او د واک تږیو په مختلفو چلونه په بالشویک ګوند کې ګډون پیل کړ.

کمښت او اړتیاو چې کومه بدحالي منځته راوړله هغوی د انقلاب وروسته ټولنیزې ګډوډۍ ته لاره هواره کړه. ددغو شیانو د مخنیوي لپاره دولتي ګامونو ضابطې سختې کړې، ولې چې اړتیاوې او کمښت په حتمي توګه دولتي عناصر پیاوړي کوي. او افسرشاهانه (بیوروکریټیک)ډول حکومت رامنځته کوي. تر ۱۹۲۰ پورې اوضاع دا وه چې د لومړي نړیوال جنګ په مقابل کې د کارګرو شمېر تر۴۳ سلنې پورې پاتې شو. همدا ډول تولیدات له انقلاب وروسته چې د مخه یې زیاتېدل اوس په کمېدو شول. صنعتي تولیدات اوس فقط ۱۸ سلنه پاتې شول، همدارنګه د انقلاب کوونکو کارګرانو زیاتره برخه د انقلاب په ساتلو کې بوختو وه، بعضې بالشویکانو د انقلاب د ژغورلو په خاطر سخت ګامونه واخیستل، دداخلي ګډوډۍ او بهرنۍ بریدونو په ضد لینن او ټراټسکې، په ۱۹۲۰ کې وار کمیونزم (جنګي کمیونزم) تګلاره عملي کولو ته اړ ایستل شول . په دغو کړکیچنو حالاتو کې ددا ډول ګامونوسختې پایلې ودرلودې .

ټراټسکې د افسرشاهي نظام د زېږون په اړه یوه بېلګه وړاندې کوي او لیکې چې کله یو څیز کمښت پېښېږي نو ټول ددغو لاسته راوړلو په خاطر په لیکو کې ودرېږي چې څومره زیاته بدحالي وي. هم هغومره به ګډوډي زیاته وي. په همدا خاطر ددوی د کنټرول په خاطر د یو عسکر اړتیا وي او که د غوښې د اخېستلو په خاطر دا کتارونه ولاړ وي نو ددې د کنټرول لپاره چې کوم عسکر ولاړ وي. هغه به تر ټولو مخکې خپله برخه جلا کوي. دغه عمل د افسرشاهۍ د پیاوړتیا بنسټ ګرځي خو د افسرشاهۍ په زېږون کې د روسیې فرهنګ او ټولنیز وروسته پاتې والي ډېر اهم رول پلی کړی ؤ، پرمختللې هېوادونو کې د انقلاب نه کیدلو له امله نه فقط ړوسیه د صنعتي او اقتصادي یوازیتوب سره مخ شوله بلکې د ملکي او فرهنګي بېلوالي سره هم مخ شوله.

له دې امله د افسرشاهۍ زېږون رامنځته شوی ؤ.

لوړ مارکسستي استاد فریډریک انګلز په ۱۹ مه پېړۍ کې لیکي، هره یوه ټولنه چې کله هُنر، ساینس اوحکومت د اقلیت ملکیت وګرځوي نو هلته هغه اقلیت دغه شان د خپلو غلطو موخو په خاطر خپلوي او د هر هغه واک څخه به سرغړونه کوي چې ددغه په لاس کې وي. د روسیې دغې افسرشاهي ته لینن په اشارې سره په خپل کتاب (ښه لږ خو بیا هم ښه) Better fewer but better لیکي (زمونږ دولتي جوړ ښت د چټلتیا تر حده پورې د غندنې وړ دی. مونږ به ددغو نیمګړتیاو د لرې کولو لپاره کار وکړو، ددغو مریضیو جرړې له ماضي څخه راوځي. هغه تېر وخت چې مونږ د جرړو له خوا غوڅ خو کړ، ولې کنټرول مو نکړای شو.)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا رنګه د افسرشاهی دا زوال په معروضي توګه روان وه، خو د ۱۹۲۳ نه وروسته دغه عمل ته داخلي او عضوي رنګ ور پورته کیدل پیل شول. په ۱۹۲۲ کې سټالن د ګوند جنرل سیکرټري وټاکلی شو(له د مخکې د جنرل سیکرټری دندې مطلب د ګوند مختلفې چارې یو ځای کول وی) کله چې بالشویک ګوند انقلاب رامنځته کړ، نو د دغه ګوند جنرل سیکرټري سوویډلوف(Sverdlov) وه. دا رنګه پر دغه پوسټ باندی د بیوروکریټ او جبر روش د ټولینیز قیادت پر اصول باندی نه وه. او هغه قیادت چې پر دولتي واکمنتیا یې درلوده او زیاتره فسادي قیادت یې د غلطې لارې راداخل شوی وه، د سټالن بیوروکریټ زوال ته یې شعوری بېه و بښله. بعضې هغه خلک چې له پیل څخه د بالشویک انقلاب دښمنان وه، د واک لاس ته راوړلو نه وروسته د سټالن د مشیرپه توګه یې ځانونه برابر کړه، چې وکولای شي د سټالن دا روان عمل لا جدي کړي. په دغه کې مارټی نوف(Marty Nov)، یاروسلاوسکی(Yaro Slavasky) او وایی شنسکی (Vyshinsky)ګډون درلوده. نوموړیو پوهانو چې په عارضي توګه د کړکیچ او مخصوص جنګ په اوضاع کې کوم ګامونه اخیستل وی، د دغه د مستقل کولو وروسته دوی دغه ته د افسرشاهي بنسټونه مساعد کړ. د وخت په تیریدو څرنګه چې دوی پر واک باندې لاس بري شول، هم دا رنګه دوی د افسرشاهی زوال تنزل ته نظریاتي اساسات مساعد کړل.

دوی په ۱۹۲۴-۲۶ کې داسې نظریات راپیدا کړه چې دغه د مارکسیزم د روح او اساساتو پر ضد وو. په دغه کی لومړۍ نظریه د روس په سرحدونو کې د انقلاب را ایساریدل وه او دویم د انقلاب په نورو هیوادونو کې نه رامنځته کیدل وه. هغه نظریه چې په جنوری۱۹۲۴ کې د لینن د مړینې وروسته (په یوهیواد کې د سوسیالیزم نظریه وه)، چې وروسته د ملکي تنګ نظرۍ او د کارګري طبقې پر نړیوال ګوند باندې د روسیې دولت مسلط کیدولو او په نړیواله توګه د کارګري طبقې د نظم او چوکاټ څخه د وېستلو لپاره پر لاره اچولی شوې نظریه وه. داولې؟ دا په دا خاطر چې د دغه نظریې تر تطبیق پورې واکمنی طبقې نشو کولای چې افسرشاهی خپل جبر او فساد په ازادۍ سره تر سره کړې وه.

د دغه نظریې سره د مارکسیزم پر طبقاتي نړیوالتوب په یو هیواد کې د سوسیالیزم له امله د ملکي تنګ نظرۍ او قوم پرستۍ شانتې احساسات او نظریات وتپلی شول. لینن او بالشویکیانو چې کله انقلاب رامنځته کړ نو دغه د یو قام یا هیواد څخه ډیر د یو طبقي انقلاب وه. چې دغه په خپله د نړیوال سوسیالسټ انقلاب د تسلسل او عمل یوه برخه ګڼل کیده. مارکسیزم د قوم پرستۍ د نفې په صورت کې د بشریت خپلواکي د طبقاتي یوالي او مبارزی له لارې ارزیابي کوله. هم د دغه پر بنسټ لینن او بالشویکو د انقلاب په واسطه چې کوم دولت رامنځته کړی وه، د هغه نوم (یو-ایس- ایس- ار) سوویت سوشلسټ د ریپبلکنو اتحاد وه. انقلاب کونکي مشرانو دا تصور هم نه وه کړی، چې وروسته راتلونکی سټالن او د نوموړي وروسته راتلونکی بیوروکریټ به دغه ابتدایی سوشلسټ ټولنه په یو هیواد کې ښکېل کړي، او دغه ته به یو بېل او مستقل مقام ورکړي. په لنډو ټکو کې د سټالینیزم له مارکسیزم سره واحد ټکر دا وه، چې د نوموړیو پیروانو سوسیالیزم په یو هیواد کې مقید کړ. د سویت یونین د دفاع لپاره بالشویکیانو ډیرې قربانۍ ورکړې وې، او دوی له کومې تګلارې (نړیوال طبقاتي مبارزې په صورت کې) چې سویت یونین ژغورولی وه.

د هغه مطلب د روس انقلاب په یو هیواد کې مقید کول نه وه،ولې چې په هم د کې یی د دغه انقلاب ژوند اود بقا راز پټ وه. مارچ ۱۹۱۸ کې لینن لیکلي وو، نړیوال استعمار د یو پر مختللی ټولینیز انقلاب تر څنګ څنګ سفر نشي کولای. زمونږ پاتې والی مونږ پر مخ ټیله کړو، که چېرته د نورو هیوادونو د انقلابي سرکښو زیار اېستونکو ډلو پریمانه حمایت مو ترلاسه نکړ په حتمي توګه به تري تم شو.

(د لینن لیکونه ټوک XV مخ ۱۸۷)

په مارچ ۱۹۱۹ کې لېنن دا سوچ بیا تکرار کړ، مونږ فقط د یو دولت پر ځای د ډیرو دولتونو په یو مشترکه غونډال کې ژوند کوو، د سویت ریپبلیکن د وجود شتون له نورو استعماري ځواکونو سره پاتې کیدلو په اړه تصور هم نکړی شو، په ورستنۍ پړاو کې به اخر یو پر بل بری مومي.

(د لینن لیکونه ټوک XVI مخ ۱۴۹)

په ۵ جولایي ۱۹۲۱ کې لېنن د ګوندي کانګرې پر ورځ ډیر مستقما خبرې وکړې، مونږ لپاره دا روښانه دی چې د نړیوال انقلاب بریا پرته د کارګري طبقې له مرستې ناممکنه ده. انقلاب په نورو وروسته پاتې هیوادونو کې یا لږډیر پر مختللي هیوادونو کې باید په جدي توګه رامنځته شي که نه، نو مونږ به ورک شو. د دغه ډول نظر او فکر له امله مونږ په هره توګه د سویت یونین د ژوندي ساتلو هر قیمت ورکولو ته غاړه کیښودلو زیار ویستلای دی،څکه چی مونږ پوهیدلو چې مونږ یوازې د خپل ځان لپاره کار نه کوو، مونږ د یو نړیوال انقلاب لپاره کار کوو.

(د لینن لیکونه ټوک XVIII مخ۳۲۱)

که د لینن د دغه نظریاتو پرتلنه د سټالینسټو د افسرشاهي د برنامې، نظریاتو او د کار له پیمانې سره وکړو، نو معلومه به شي چی دوی د لینن د هر ډول ملاتړ، شخصیت پالنی او قصیدی درلودو تر څنګ د لینن د نظریاتو سره سرچپه روېش کول. په یو هیواد کې د سوسیالیزم راوړلو له امله، دوی د مارکسیزم له ډیرو تګلارو منحرف کیدو ته اړ شول. د بیلګې په توګه د دوی دا تګلارې د استعمار او سوسیالسټ اقتصاد تر منځ یو ځای اوسیدلو زمینه رامنځته کړه. په ملکي بنسټونو ولاړ سټالینسټی افسرشاهی د استعماري ځواکونو سره د (تل پاتې سولې په خاطر دواړوځواکونو د یو ځای اوسیدلو لپاره)هم دغه تګلارې ته مستقله بڼه ورکړه، او د استعمار سره یی راکړه ورکړه پیل کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر دغه بنسټونو چې چيرته استعمار په روسيه کې اقتصادي بدلون پر شاتګ کې پاتې راغلي وه، خو بل لوري ته له لويديځ څخه افسرشاهی په ډيرو کمو امکاناتو په پرمختللي او لويدځ هيوادونو کې د مارکسيزم له ودې څخه لاس پر سر شو. هم دا شان تدريجي انقلاب له يو هيواد څخه بل هيواد کې بل څه نه وه،خوولې په يوهيواد کې د سوسياليزم دتسلسل يوه کړۍ وه. د استعماري ځواکونو سره د خبرو اترو او د راکړې ورکړې په ترڅ کې چې سټالينسټانو له کومو سستوالي څخه کار واخيستل، او بيا په تيره په نوآبادياتی هيوادونو کې انقلابونه تر ملکي جمهوري انقلاب يا خلکي جمهوري انقلاب پورې ساتل هيڅ مانا نه درلوده. خو دلته د استعمار استحصال قايم ساتل وي. هم د دغه تګلارې په پايله کې په چين(۱۹۲۵-۲۷)، چيلی، هندوستان او په نورو ډيرو هيوادونو کې انقلابونه د ماتی سره مخ شول.

په داخلي محاذ کې لينن د يو بشپړه ټولنيز سوسيالستي انقلاب لپاره (چې د سوسياليزم په صورت کې نړيوال انقلاب ته لاره هواره کړه) لاندنۍ ښکاره چوکاټونه ټاکلی وو.

د عبوری دولت هر کارمند د خلکو له بنسټزو جرګو له لوري ټاکل کيدل. د دغه جرګو په مخ کې به يې پوښتنو ته ځواب وايه، او جرګو دا حق درلوده چې يو کارمند بيرته را وغواړي. هر کارمند بايد په تدريجی ډول بدلون وومومي، چې هدف يې د کارګرې طبقې په واک کې شتون دی.(د لېنن په ټکو کې هر اشپز کولای شي صدراعظم شي او بايد هر صدراعظم وکولای شي چې اشپزي هم وکړي)

بايد جلا پوځ يا دولت وجود ونلري،ولې چې د انقلاب دساتلولپاره به کارګره طبقه رول پلې کوي. د دفاع زياتره کار به د سويتونو پوځيان تر سره کوي.

د هيڅ يو دولتي کارمند معاش به د يو عادی کارمند څخه زيات نه وي.

دغه بنسټونه د انقلاب د پيل کيدو څخه ونيسه تر ناوړه کورنيوجګړو او نامساعدو حالاتو پوري قايم وو. د بشري ژوند په تاريخ کې له دې څخه بل کوم زيات جمهوری جوړښت او طريقه تر سترګو نه شوه. د نن استعماري پروپاګنډو په صورت کې چې د لېنن او بالشويک نظام له کوم ناوړه استبداد سره پرتله کيږي، د دې يوازې تاريخ نفې کوي، بلکه د نن پانګوال نظام جعلي او جوړه شوې څيره په ټوله نړۍ کې بربنډه وي.

خو د سټالينزم له لارې د انقلاب د تنزل عمل د کارګرې طبقې دغه ډول جمهوري نظام هم تر پښو لاندې کړ. د دغه جمهوري نظام له منځه تلل هم د روس د ماتيدودو عمده علت وه. د ټراټسکې له خولې د يو منصوبه بند اقتصاد (سوسيالسټ اقتصاد) د ټُند پرمختګ او په تکاملي عمل کې د کارګرې طبقې بشپړه جمهوري واک او انتظام دومره اړين وي لکه بشری ژوند ته آکسجين اړين دی. د روس انقلاب په يو ورځ يا کال کې تر پښو نه دی لاندی شوی. بلکې دغه د ۱۹۲۳ څخه پيل کيږی او ۱۹۳۸ کې پاي ته راسيږی. او دغه تنزل پر ضد تر ټولو لومړۍ چيغه لينن راپورته کړې وه. هم داسی د لينن له مرګ وروسته دغه مبارزه ټراټسکی روانه وساتله.

خو بشري ژوند د نا شمېره پېښو داستان دی. اوس دلته دوه پوښتنې راپورته کيږی. لومړۍ دا چې لينن، ټراټسکی او بالشويکيانو د خلکو خوا خوږی ولې لاس ته نه راوړه، په داسی صورت کې چې دوی د انقلاب د زوال پر ضد مبارزه کوله؟ دويم دا چې که ټراټسکې د سټالن پر ځای د سويت يونين پر واک باندې واکمن شوی وای، نو ايا بيا هم د انقلاب زوال حتمي وه يا نه؟

د ۱۹۱۷ بالشويک انقلاب لاس ته راوړنې د روس خلکو ته د ۱۹۲۳ وروسته پر لاس ورتلل پيل شول، د بيلګې په توګه د ۱۹۱۳ د ټولنيز او صنعتي پرمختګ په ۱۹۲۳ کې لاس ته راوړنې يی پيل کړې. خو د ۱۹۱۷ د انقلاب وروسته د نامساعدې اوضاعی له امله په روسيه کې عامه ژوند تر سخت تاثير لاندې راغی. خو اقتصاد هغه وخت روښد پيل کړ چې کله سياسي تنزل پيل شول، او افسر شاهی رامنځته شوی وه، او تر څنګ يی افسر شاهی د کارګرې طبقې د جمهوريت پر ريبولو پيل وکړ. هم دا وخت وه، چې د روس د خلکو د ژوند معيار د يو سياسي انقلاب په ترڅ کې په ټُندی سره پر مخ روان شو. د جنګونو، انقلابونو او د انقلابونو له طوپانونو او انتشار څخه راوتلی د روسيې لويه کارګره طبقه د سترړتيا ښکار شوې وه.

د ژوند معيار د ښه کيدلو له امله دوی له يوې اوږدې مودې پس څه خوند ليدل وه. هم داسې دوی د يو نوي جنګ کولو حوصله نه درلوده. هم دا علت وه چې دوی د ټراټسکې يا چپ لاسي ځواکونو ملاتړ ونکړ، او دا هغه قوتونه وو چې د سټالنسټ افسرشاهی پرضد يی يو نوي سياسي او ټولنيز جګړې ته ملا تړلې وه. لويه بدبختی دا وه، چې د اکتوبر انقلاب د روس د خلکو ژوند په تندی سره د ښوالی پر لوری روان کړی وه، خوهم دغه انقلاب د ښه ژوند له امله د لېنن او د مشر او تخليق کار ټراټسکی خلکي مرسته يا خواخوږي هم را ښکته کړې وه.

بل لوري ته که دا خبره وشي چې که ټراټسکي د سټالن پر ځای واک ته راسيدلی وای، نو انقلاب به ژغورول شوی وای. په تاريخ کې د فردي رول څخه انکار نشي کيدای. دغه سمه ده چې که لېنن او ټراټسکې نه وای نو انقلاب به نه کيده. خو سټالن د دغه تنزل عيني عمل ته شُعوري او داخلي شکل ورکړی دی. مونږ وييلی شو چې دا هر څه د ټراټسکې په دورکې کيدل ناشوني وه. خو بيا هم په ورستنۍ تجزيه کې عيني اوضاع ورستنۍ اغيزه کوي. هم دا علت دی چې د تاريخ په دغه عواملو کې څه حتمي نظرنشو ورکولی،ولې چې د انقلاب د تنزل د يو څخه ډير عوامل درلود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دغه زوال پزيرۍ لپاره چې چېرته سټالنسټ افسرشاهي په شعوري يا لاشعوري توګه بې شمېره تيروتنې او جرايم وکړه،خو بل لوري ته يې د لېننسټ ملګرو لپاره بې شميره تګلارې پر لاره واچولې، لکه په (چين، فرانس، جرمنی، برتيانيا کې)

په دغه جنګ کې د ۱۳ لکو څخه زياتو لېننسټو او د انقلاب د سياسي زوال پزيري پرضد مبارزه کونکو او د دوی د کورنيوخلکو وژنه تر سره شوه. د بالشويک ګوند چې د ۱۹۱۷ انقلاب يې رامنځته کړی وه، له مرکزي کومېټې څخه يې تر۱۹۳۸ پورې په ۲۴ خلکو کې ۲۳ غړي په مرګ ورسول، يا د کورنيو جګړو پر محال شهيد شول، يا څه د زندانونو او سايبيريا په کيمپونو کې زنداني او يا دوی له وطن څخه وشړل شول. په روسيه کې يوازې يو سړی پاتې شو او هغه سټالين په خپله وه.

خو د سټالينزم او افسرشاهي واکمنۍ ته د ۵ څخه تر۷ لسيزو پورې ژوند په برخه شول چې عمده علت يې د ۱۹۱۷ اقتصادی بدلونونه وو. په بنسټيزه توګه سټالينزم د اکتوبر انقلاب پرضد يو بد سياسی شا ته تنبونکی غچ وه.

خو اقتصادي بنسټونه يې هم هغه سوشلسټی وو، کوم چې د پانګوال نظام، ځمکولي او استعماري تسلط د ختموالو لپاره رامنځته شوي وو. دغه سوشلسټی نظام په ۶۵ کلنه موده کې خپله بريا د پانګوال نظام په مقابل کې په ډېرو برخو کې وښودله، لکه د سټيل، تيل، سيمنټ، ودانيو، ټريکټرو، خلايی ټيکنالوژس او په ډېرو نورو ټولنيزو معاملو کې وده وکړه.

هم دا علت وه، چې سټالينسټ افسر شاهی د غه پرمختګ له امله تر نسلونو نسلونو پورې واکمني تر سره کړه. خو سټالينسټانو چې څرنګه د مارکسيزم او لينينزم د نظرياتو ملا ماته کړه، له دې ښه ښکاريدل چې دوی زيات پر دې بسايا ونکړي. ځکه چې پر دې بنسټونه د سټالينزم تګ د ډير وخت لپاره ممکن نه وه.

څرنګه چې شوسياليسټي صنعت او تيکنيکی پرمختګ وده وکړه، هم دا رنګه د صنعت پراخولی حتمي کيده. خو د دې ودې له لاسه د افسرشاهي په حجم کې هم زياتوالی رامنځته کيدل. د کارګر جمهوريت او کنټرول د نه شتون له امله د افسرشاهي امريت د روسيه پر اقتصاد باندې د يوپېټی کار ورکړ. د ۱۹۷۰ په لسيزه کې روسيه د ۱۰ لکو څخه زياتو شيانو پر جوړولو بوخت وه. بل لوري ته د روسيې ۲۸۰ مليونه نفوس پر دغه اقتصاد باندې تکيه کوله. او يوازې په مسکو کې ۵۰ وزارتونو کار کاوه، چې له امله يې اداري ګډوډۍ او د شيانو د زيات توليد بد کيفيت لامل کيدل. هم داسې د منډيۍ او ګټې له امله حرص هم پر زياتيدو شو، خو د انتظام نه درلوده له امله به د توليداتو لويه برخه د زيان کندې ته لوېده. د دې تر څنګ اداري فساد او افسرشاهي تر خپل انتها ورسېده.

تاريخ د دې شاهد دی چې د هر جبر او امريت په دور کې د اداري فساد لوړوالی تر خپل ورستۍ حده پورې رسيږي. دا رنګه د اداري فساد ، ناسم منجمنټ، د پيداوار زيان او د افسرشاهی خپل پيټی له امله پر منصوبه بند معشيت باندې رامنځته شوی اقتصاد د ساه بندی ښکار شو. د ۱۹۷۰ تر اخره پورې افسر شاهې تر ۲۵ مليونو خلکو پورې راورسيدله، د کارګر جمهوريت د نه شتون د يو سوسيالسټ اقتصاد په مخکې خنډ ښکاريدل، خو دغه د افسر شاهۍ د داخلي تګلارو تر څنګ د باندنيو تګلارو هم يو علت وه.

د امريکايي استعمار او روسيې افسرشاهي د واکمنو طبقو تر منځ د تضاداتو او سوړ جنګ عمده علت تضادتي اقتصادي بنسټونه وو. خو په يو هيواد کې سوسياليزم نظريې تر څنګ، په استعماري هيوادونو کې سست انقلابي عمل او د استعمار سره راکړه ورکړه، او بل لوري ته د خارجي تيري د مخنيوي لپاره پر اسلحو دروند مصارف وو. د ټولې داخلي امدن او توليد ۶۰ سلنه برخه په مستقيم او غيرمستقيم توګه پر دغه شعبو مصرفيدله.

بل اړخ ته (تل پاتې سولې په خاطر دواړوځواکونو د يو ځای اوسيدلو لپاره) تګلارې له امله تر ۱۹۳۰ لسيزې او د استعماري جنګونو وروسته کارګر انقلابونه د سټالينسټ او سوشل ډيموکريټک روايتي مشرانو د غلطو تګلارو له امله ناکامه شول. د پانګوالې طبقې د بيا ژوندی کيدلو عامل وګرځيدل.

د دويم نړيوال جنګ وروسته د ختيځې او لويديځې اروپا پر سر په ۱۹۴۳ کې په يالټا کې چې کوم تړون د سټالن، چرچل او روز ويلټ ترمنځ وشول، هدف يې د فرانسه، اطاليه او يونان کې د ريښتنی انقلابونومخنيوی وه، چې نمايندګي يې د مسکو د سټالينسټانو له لوري همايه کيدونکي ګوندونو کوله. د دغه تګلارو له امله استعماريت ته د يو نوي دور(لوی تاريخي وخت ۱۹۴۸-۷۳) عروج چانس مساعد کړی شو.

چې له دې څخه په استفاده بيا په تېره امريکايي استعمار خپل رول په نړيوال اقتصادي او سياسي بازارکې مطرح کړ. د دې نوي ځواک په رامنځته کيدو سره روسيه هم تر فشار لاندې راغله. تش په يو هيواد کې د سوسياليزم خوارې تګلارې د سټالينزم له لورې د روسيې اقتصاد په دريو لسيزو کې محدود کړ او په نړيواله منډيۍ کې شراکت ونکړ. يوازې په ۱۹۵۳ کې د سټالن د مرګ وروسته د داخلي اقتصادي فشار له امله مداخلت وکړی شو او هغه هم په ډيره کمه سويه. او بل لوري ته د استعماري ځواکونو له لوري پر روسيې فشار په زتاتيدو شو، دا په داسې حالت کې چې استعماري هيوادونه په خپله د انقلابي خوځښتونو ډېره کيښودلو له امله په دوام داره توګه تر فشار لاندې وو، او دغه ښکاره اوضاع د سټالينسټو مشرانو مغزو ته نه لوېده. ټراټسکې د دغه ډول سټالينسټی پوهانو په اړه په ۱۹۲۹ کې ليکلي وو،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې(مشرانو) په دې ځان نه پوهاوه، چې يو فورډ ټريکټر هم دومره خطرناک دی چې څومره يو کروساټ (Crevesot) توپ وي. په دې کې يواځينی توپير دا دی، چې توپ کله کله استعماليږي، خو ټريکټر په دوام داره توګه فشار زياتوي، او ټريکټر په دا هم پوهيږي چې د ورستنی ګزار لپاره يی توپ تر شا وي.(ټراټسکی ۱۹۲۹)

لينن هم له دې خطر له وړاندی خبر وو، نوموړي به ويل، تر څو چې زمونږ سويت ريپبلک جلا ژوند کوي، په داسي حالت کې چې چارچپيره پانګوال نظام ګير کړې يو، دا به تر هغه يو احمقانه خوب او تصّوراتي يوټوپيا به وي، چې کله مونږ دا فکر کول پيل کړو چې مونږ په اقتصادي توګه خپلواکه شولو او مونږ ته را پيښ خطرونه له منځه ولاړ. پانګوال نظام ته که په نړيوال کچ وکتلی شي، نو دغه نه يواز‌ې په نظامي برخه کې زمونږ څخه مخکې دی بلکې په اقتصادي برخه کې هم له سويت څخه پياوړی دی. مونږ بايد دغه بنسټيزې خبرې ته ځير شو او مخ ته لاړ شو، او هيڅ کله يی هير نه کړو.(لينن ټوکXVII مخ ۱۰۲ او ۴۰۹)

روسيه چې يو غريب هيواد دی، دامارت او زيات توليد ډګر په هغه وخت کې جوړيدای شي، چې کله مونږ له بدګمانی او مصنوعي شعار څخه ډاډه شو، په روڼ تندي، کلک هوډ او پوره تيارۍ سره دا وايو چې مونږ هلته خپلواکه کيدای شو چې کله نړيوال سوسيالسټ انقلاب رامنځته کړو، چې مونږ پرې روان شوي يو. (لينن ليکونه ټوک XVمخ ۱۶۵)

د لينن پر ضد سوچ درولودونکي د سټالينسټانو افسرشاهی نه يواز‌ې د استعمار پر ضد خوځښتنو ته زيان ورسول، بلکې هغه هيوادنه چې سوسيالسټي خوځښتنو پکې سر راپورته کول، ډير سخت يی د زيان سره مخ کړه. چين، کيوبا، ويتنام، کمبوډيا، لاوس، موزمبيق، انګولا او نورو هيوادونو کې چې کوم دولتی بغاوتونه او ګوريلا جنګونه د پانګوال او ځمکوالي نظام پر ضد رامنځته شوي وو، د هغه ترشا هم د نړيوال سوسيالسټ سياست مسکو ماډل وه. خو په دا وخت کې د لينن د مسکو ماډل پر ځای د سټالن، خروچيف، برژنيف او ندروپوف مسکو ماډل وه. له دې څخه دا معلوميږي چې دوی هم هغه نظريات او تګلاره درلوده کومه چې په مسکو کې واکمن ځواک سټالنسټ افسرشاهی درلوده. دا رنګه چين، سوويت يونين، کيوبا، ويتنام او نور سوسيالسټي دولتونه چی کيدلی شول چې د دوی په يو ځای کيدلو سره يو لوی سوسيالسټي کنفيډريشن رامنځته شوی وای، خوولې په يو هيواد کې د سوسيالسټ انقلاب له نظريي له امله په دولته کچه د انقلاب رامنځته کيدلو دود کيښودلی شو. کامريډ په خپل منځ کې د اسلحې، بارودو او د ميزايلو په ژبه راسره خبرې کولې. چينايانو، روسيانو او نورو سوشلسټي افسرشاهانو د خپلو مفاداتو په رڼا کې تګلارې ټاکلې. چی له دې امله د سوسيالسټ هيوادونو تر منځ تضاداتو او شخړو به سر را پورته کاوه. دغه د سټالينزم د ملکي سوسياليزم غلطو تګلارو پايله وه.

خو د دې تر څنګ د افسرشاهي کورني فساد، د اروپا څخه په تخنيک کې پاتی والی، د کارګر جمهوريت نه شتون او د افسرشاهي جبر سوسيالسټ اقتصاد په ګونډو کړ. د۱۹۵۰ په لسيزه کې کلنی ملکي توليد له ۱۲ سلنه څخه ۱۵ سلنه زياتوالي سره روان وه، خود ۱۹۶۰ په لسيزه کې دا توليد کم شو او د ۱۰ سلنې او ۱۲ سلنې تر منځ پاتې شو. هم داسې ۱۹۷۰ کې ۶ څخه تر ۸ سلنه پاتې شو، آن تر دې چې په ۱۹۸۰ کې د ګورباچوف د اقتصاد مشيرابيل ابی بګيان له خولې د دې ۰ (صِفر) سلنه څخه هم لاندی راغی. دغه اقتصادي بحران د افسرشاهي سياسي ډاډ ته ډير سخت زيان ورسول او د ورخطايي ښکار شول. ګورباچوف چې د افسرشاهي چالاک او ذهين نماينده وو، په سټالنيزم کې د اصلاحاتو کوښښ وکړ. خو د امرانه افسرشاهی جبر لاندې ځپلی ټولينيز اقتصاد او ملکي تضاداتو او د پرسټريکا او ګلاسنااسټ د تګلارو له امله هر څه وسوځيدل. د سټالينيزم بحران دومره ناولی شوی وه چې اصلاحات پکې ممکن نه وو. کله چې ګورباچوف د خپلې ماتې څخه خبر شو نو د استعمار غيږې ته يی منډه کړه. چې د دې پر ضد د ګيناژنايف په مشرۍ کې د پخواني سټالينسټانو سخت دريزه او کمزورو پلويانو د بغاوت کوښښ وکړ، چې وروسته د استعمار په غيږ کې ناست بورس يلسن دا خوځښت وځپل.

خو د پانګوال نظام په ملاتړ په روس کې د پانګوال نظام بيا راژوند کيدل تر هغه وخت ممکن نه وه. د ۱۵ کالو په موده کې د پانګوال مفاد کړی و نشو کولای، چې د روس اقتصاد شخصي پانګوالو ته منتقل کړي. د هغه وخت زياتره برخه د روس د اقتصاد اوس هم په دولتي کنټرول کې ده. چې د دغه د شخصی کولو خوب له خاورو سره خاورې شو. چې له امله يی يو لوري ته سټالينزم مات شو او بل لوري ته يی پانګوال نظام له ګډوډی سره مخ شول، او ويې نه کولای شول چې هلته پيښې ټينګې کړي.

خو په پخوانيو روسيي سوويټونو کې بشری ژوند د وحشت او بربريت پر لوری روان ښکاري، د ښه والی په ځای تباهي او ورانکاري تر سترګو کيږي. تر ۱۹۹۷ پورې د روسيې د بې کارو نفوس ۵۰ مليونو ته ورسيدل، قيمتونو له ۷۰۰ څخه تر ۳۶۰۰ پوری لوړ شول. د ځمکو د کرايو هم دغه حال وه. په مسکو کې جرايم څو برابره زيات شول. د روبل قيمت په ۱۹۹۲ د يو ډالر په مقابل کې دوه روبل وه. په ۱۹۹۷ کې د ډالر په مقابل کې په زرګونو روبلو هم ارزښت نه درلوده. هم دغه اقتصادي ضربی روسيي کارګره طبقه له سختو غمونو او اضطراب سره مل کړه. يو لوري ته خو دوی د سوسياليزم او کميونزم په نوم د ۶۰ کالو لپاره د سټالنيزم ډرامه تحمل کړه. چې له دوی څخه د خلکو سخت بد راغلل. خو د پانګوال نظام بيا رامنځته کولو عمل دوی يوې لوې کندې ته واچول. هم د دې له امله په ړوسيه کې ګډوډي، ټولينيزاضطراب او مايوسي ترخپل انتها ورسيدله. دغه اضطراب نه يواز‌ې د روسيې په لاندنۍ طبقه کې د بحران باعث کيږی، بلکې د دولت او افسرشاهي د مختلفو ډړو تر منځ د تضاد او ټکر لامل هم ګرځي. هم دغه تضاد د پوڅ تر منځ هم تر سترګو کيدل.

د سوويت يونين ماتېدل د مارکسټانو لپاره څه نوي خبره نه ده، بلکې دا خبره زمونږ مشرانو له مخې کړې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټراټسکي په ۱۹۲۰ کې ليکلی وو، د يو سم قيادت په نشتون کې د پرولتاريه امريت(کارګره ډيموکراسي) به له کمزورۍ سره مخ شي او له غورځيدو سره به يې پر نړيوال سوسياليستي انقلاب درنده اغيزه وشي، او بيا به له دې بُحران څخه راوتل ډير وخت واخلي. مارکس په خپل کتاب (سرمايه) کې واضح کړې وو، چې ذرايع توليد په يو اقتصادي او ملکي چوکاټ کی زيږون کوي، نو که د دغه پر وړاندی ملکي اټکلونه يا د بل يو تنګ نظره نظام ديوالونه خنډ اچوي، نو بيا دغه ذرايع توليد په ټولنه کې تنګوالی او ګډوډي رامنځته کوي، چې له امله يې ټولنه او دا نظام د تاريخي استبداد ښکار شي. او ډوبيدل يې اړين شي. په سوويت يونين کې هم دا څه وشول، هم دا خبره ده چې د سوويت يونين ماتيدل د مارکسيزم نفې نشي کولای، بلکې په يو منفی انداز کې دغه سايېنسي ريښتنوالي ثابتوي. پر دغه بنسټ دا خبره په سايېنسي دليل سره ويلی شو، چې نن هم د اکتوبر د مور د ژوغورنې په خاطر يو نوي او عصري سوسياليستي انقلاب پکار دي----------------.پای

Translated by Wali Khan

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library